

ADOLFU HEYDUKOVI
EMÍLII HEYDUKOVÉ

(1863—1891)

Milý Dolfíčku!

Již týden známo, že převezmu Rodinnou kroniku, a od Tebe ještě žádný příspěvek? Mám Tě přitáhnout za vlasy, abys konečně jednou zase se mnou společně pracoval?

Těším se na dobré věci a živou korespondenci.

Tvůj

J. Neruda

Milý Dolfíčku.

Konečně! Báseň Tvá vyjde již v sobotu, vyhodil jsem jiné, ať počkají!

Nabídnutí Tvé, že napíšeš mi několik obrázků, potěšilo mne. Jen honem do toho a pěkně! Myslím, že to budou obrázky cestopisné, ne? Na ty se těším!

Prosím Tě, působ trochu pro Rodinnou kroniku, máme hanebně málo odběratelů, ač, jak sám povídáš, děláme pro list věru vše, co se v poměrech našich může.

Tvého „Husa“ jsem ani nespatriil, Šolcovu báseň jsem otiskl, jak mně ji již samému zaslal.

Prosím, nevíš adresu Maixnerovu?

Odepiš svému

J. Nerudovi.

Milý Dolfíčku.

Tvé vytýkání stran nedostatečné korektury mne mrzí, protože jí vinen nejsem. Největší vinu máš Ty sám, roztomilý Dolfíčku, nedbalo par excellence. Manuskript Tvůj je tak rozkošný, že jsem se marně namáhal, abych místy jen smyslu na stopu přišel; přivolal jsem ještě jiné mudrce, kteří po zralém uvážení nevěděli také nic.

Nezbývalo jiného, než abych podobná místa zřídil tak, aby mluvila a nemluvila, neopovažuje se do Tvého vkládat žádnou myšlenku svou.

„Dozvuky“ se mně z posavadního nejvíce líbily; jsou také nejprovedenější vzdor své krátkosti i nejpromyšlenější vzdor svému zamilovanému nesmyslu.

Tvůj

J. Neruda

Dostanu exemplář?

Milý příteli.

Koncem prosince vyjde 1. číslo Lumíra redakcí mou a Hálkovou. Ergo: vyber, pošli! Ale hezky brzy, hned. Materiál již se roztrídí. Vyber, co máš nejlepšího, baladní bude nejmilejší

Tvému

J. Nerudovi.

Dolfi!

Máš ještě víc těch „milosrdných pánů“? To se zdá být něco, to „ze Slovenska“! Velmi dobré! *Výpravných* věcí nám pošli, co chceš, třeba na ukázkou i tedy tu Tvou větší báseň. Lyriky zatím nechcem, leda už hromskovýtečné. Zato velká poptávka po baladách a romancích.

Tvůj

J. Neruda

Můj milý!

Tvé Lesní kvítí Dattel přijal. Úprava — jak jsi řekl; honorár — *šedesát* zlatých. Souhlasíš? Zde ta předmluva. Podtrhl jsem, co se mně zdálo nuceného. Zjednoduš, třeba zkrát, a hned zas zašli, aby se mohlo začít se sazbou. Korektury budeš si nejspíš dělat sám? Bylo by nejlíp!

Chci dát ukázky některé do Lumíra. Ale naschvál beze jména, kvůli napnutí a hádání. Je v tom arci pak trochu švindlu ve prospěch přítele Dattla. Piš mi hned, jsi-li srozuměn.

Tvůj

J. Neruda

Můj drahý!

Nepřinese-li OT *zítra* tu opravu, postaral jsem se o to, aby jí více nepřines. *Načpak to?!* Obraz byl Tvůj a přišel od Tebe; já byl jen motorem při tom. Záleží na *darech*, ne na dárcích, a vždycky si mne velice zavděčíš, když těm nebohým opatříš něco — cokoli.

Se srdečným pozdravem Váš

Neruda

[Adresa:] Slovatný pán pan *Adolf Heyduk*, profesor v *Písku*.

Můj milý!

Právě teď teprv obdržel jsem Tvůj list — odpočíval patrně dva dny v redakci.

Moje vřelé přání tedy, Tobě i Emilce; Tobě k novým, nezažitým posud radostem, jí k mateřství a k šťastnému výsledku.

Bude mně potěšením, zanesete-li jméno mé do matriky ku jménu své dcerušky. Prosím Emilčina otce, aby mne laskavě zastoupil.

Srdečný pozdrav Vám oběma!

Tvůj

J. Neruda

Můj milý!

Nemohl bys v Písku něco učinit pro náš Spolek českých žurnalistů? Tvým přičiněním by se mohl zajisté získat leckterý člen — máme jich dosud málo. A snad přistoupneš i sám, co?

Slyším, že se od Tebe tiskne u Grégra zas něco nového. Těší mne, že jsi tak čilý, — já teď mám dobu zas sterilní. Duch trochu ouhoruje. Snad bude později zase plodný.

Novinka: Dattel vyjednává s J. J. Kolárem, chceť vydat svazek — jeho básní. Dost překvapující, ne?

Prosím, pozdrav mně srdečně Emilku svou. Už je mně to jako sen, že jsem trávil mezi vámi.

Tvůj

J. Neruda

Můj milý!

Díky za Tvou zásilku! Mimo Tebe přihlásil se p. Chlapec také.

Trváš-li na své myšlence spořádat ve prospěch našeho spolku akademii, podepřel bys tím moje letošní „panování“ rozhodně a velice. Kdy by měla ta akademie být dle Tvého náhledu?

Mám k Tobě ještě žádost. Jakýsi p. Pawikowski z Vídně — blíže jeho stav neznám — požádal mne za dovolení k překladu Kosmických do němčiny. Také nakladatel je již prý získán — Wallishauser. Pan P. je spisovatelem dramatu Agnes von Meran, jehož dech je skutečně poetický. Také zaslané mně

ukázky překladu (ještě ne zcela hotového) označují se poetickým porozuměním a vzletem.

Týž pán přijde někdy ku 12. červnu do Písku, jeť nadporučíkem 47. bataliónu záložního. Představí se Ti a Ty jej přijmeš zajisté přátelsky.

Emilku svou prosím, aby Pawikowského laskavě, půjde-li to, pozvala snad jednou k obědu, — ne?

Rád bych, aby cítil, že je v Čechách. Myslím, jeho talent že by nám mohl prospět nad Waldauův. Bude tam při cvičení as 14 dní, pak zajede do Prahy, ač budu-li doma, a ne již vyslán na cestu.

Prosím Tě, abys Emilku ode mne obejmul, a Emilku zas, aby pak ve jmenu mém objala Tebe. Žijte blaze!

Tvůj

J. Neruda

149.

8/6 79

Můj milý!

Záložnu a spořitelnu tedy popíchni; a ty advokátské adresy nám tedy pošli.

Pawikowski bude snad do čtyr dnů u Vás; těší mne upřímně, že ho přijmete co hosta mého. Mnoho času mimo službu as beztoho nebude mít.

Tobě přeju dostatek trpělivosti ke sklonku školního roku; bude to dření, co?

Literární kruhy pražské se zas perou, jak čteš a víš. Divím se těm lidem. Ne snad že bych byl nepřítel hádek — když jich žádá princip, peru se rád; ale princip, oprávněnost moderního směru v českém básnictví, jsme už vybojovali, a *nového* nějakého principu ti lidé přec neuvádějí. Obdivuju je. Mně

nestačí celý život ani na opravdovou práci, jim i na klep —
musí být duševně ukrutně velcí! —

Buď rád, že sedíš v Písku!

Obejmi Emilku — dvakrát ji obejmí!

Tvůj upřímný

J. Neruda

150.

7/7 79

Můj milý!

Teď máš asi moc co dělat, vid' ? Aby Tě přitom tedy náhle
radostí mrtvice neranila, zvěstuju, že Tě za několik dní
navštívím.

Pro případ, že by u některého lesníka* píseckého bylo lze
dostat byt se stravou tak na týden nebo na čtrnáct dní, za cenu
alespoň obstojnou, usadil bych se snad ve vašich lesích pro
čas ten. Jsi asi znatel a víš, jde-li to. Nebo se mně laskavě
trochu poptej.

P. Pawikowski do Prahy nepřijel, ač tak chtěl učinit. Nevím
as od 4 neděl o něm ničeho. Snad je už zase zpátky ve Vídni.
Emilku mně laskavě a hezky pozdrav!

Do vidění Tvůj

J. Neruda

Zítra jedu k Václavovi Kounicovi.

* Nemusel by to být zrovna lesník.

Můj milý!

Emilčin papoušek už jede. Dostaneš ho zároveň snad s tímto listem, snad o jedinou poštu později. Je *krásný*, povedlo se. Stáří: jeden rok (a již přepelichaný). Barva: zelená, červený a černý obojek; dlouhý ocas. Druh: *Palaeornis eupatrius* (indiánsky Pahari, Chandana, Kararia, Tota; německy Hochedelsittich), česky nevím*. Je prý účelivý — uvidíme! Na všechn způsob je roztomilý. Hrál jsem si s ním hodinu. Je tak krotký, že jsem podobného ještě neviděl. Jakmile přijde, odevrte mu skříňku a podejte prst, aby si na něj sedl. Hladit ho můžete, jak chcete, i když to vypadá, jako by chňapal po prstu, chce prst jen lízat. Proto ale přece na Zdenku pozor! Posílám Vám zároveň také prozatímní klec. Vy se rozhodnete ale nejspíš pro stojan. „Jeník“ totiž nelítá — zatím, a nebude lítat, nebudete-li chtít. Roztáhni mu křídla, abys viděl, která péra (vcelku jen as dvě) v polovici se mu přestřihují.

Je zvyklý na vodu. Nesmíte mu dávat tedy *žádné* ovoce, sic by pošel. Voda k pití se mu musí dát nestudená, ostálá, trochu tedy vzduchem oteplelá. Žrádlo: nevařený semenec, několik zrněk kukuřice, někdy několik zrněk ze slunečnice, konečky rohlíku, rozmočená a vymačkaná houska — co chcete, jen ne ovoce a nic hořkého.

To se Emilka kouká, jak dlouhý list dnes píšu, co?

Ale teď už je dost o papouškovi. Chci se Vám ještě jednou poděkovat za Vaši laskavost. Přemýšlím, jak bych se Vám za ni pomstil. Půjde to těžko, neboť nemám vlastní domácnosti, abych Vás k sobě pozval. Však já něco vymyslím!

Měl jsem z Vás upřímnou radost. Jste šťastni — zůstaňte šťastni. Dej Vás pánbůh do bavlnky!

Vzpomeňte si někdy na mne. Emilku prosím, aby to zelené zvířátko ode mne přijala tedy na památku. Tebe, abys mně dal do Podmokle (poste restante) zprávu, jak pták došel. Nebo

* Čti bližší v Brehmově *Gefangene Vögel*, str. 230.

mně tam třeba zítra po obdržení telegrafuj (Post-Hôtel) a pak teprv několik řádek napiš restantních.

Následující podotýkám z opatrnosti: ptáčníkovi je zaplaceno *všechno*, i dovoz; kdyby tedy byla nějaká nesprávnost v tom, dej mi bez falešného všeho studu zprávu.

Cestuj šťastně!

Jsem Váš oddaný

Jan Neruda.

P. S. — Můj papoušek mne už dnes 2× kous. Má vztek, že jsem nebyl u něho. Je to halama! A právě teď se lichotí, tahá mne za rukáv. — Tak, teď jsem ho prstem klof přes zobák.

152.

[23.? července 1879]

Můj milý!

Telegram Tvůj také došel. Přeju Emilce s „Jeníkem“ mnoho radostí. Ostatně myslím, že mu můžete dát jiné jméno, jedno- nebo dvouslabičné, aby se brzy naučil sám je vyslovovat.

Píšu Ti jen tak pro špás. V poledne jsem přijel. Pršelo, takže jsem posud paní hraběnkou Kounicovou navštívit nemohl. Proběhl jsem zato Podmokli, Děčín a Obergrund — je to tu čarokrásné. Musíte napřesrok z Prahy si ten jednodenní výletek sem udělat.

Nevím, jak dlouho se zdržím. Bude-li pršet, rozzůřím se. Rád bych tu byl do soboty aspoň, hotel je dobrý.

Tak tedy — srdečný pozdrav Vám oběma od Vašeho

J. Nerudy.

Můj milý!

Jsi tichý jako myška. Do Slovenska jsi mně utek, přes Prahu jsi mně utek — Ty jsi hodný!

Jsi zdrav? Je Emilka zdráva? Jakpak jsi byl přivítán po té „zoufale dlouhé“ cestě? Musíš teď být hodný — ne abys zase říkal Zdence taky „bábo“ nebo jí posílal pusy a „kýval na ni takhle“ jako na vlastní, až příliš milostivým bohem Ti danou žínku svou! Namáhej se přec, abys jednou už byl rozumným.

A co dělá zvíře? Žije ještě? Nevyvedlo posud žádnou zvířeckou špatnost?

Piš, třeba jen řádku. Zdá se mně sic, že Vám tam něco schází. Nějak jsem si navykl chtít Vás mít napořád a zcela šťastny.

Se srdečným pozdravem Emilčin a Tvůj

J. Neruda

Můj milý!

Však ono Ti Slovensko přece neškodilo. Milovali Tě tam a já měl z toho radost.

Těším se na Vás, vyberte si jen na svou návštěvu Prahy vhodný čas. Noviny čteš a dovedeš o tom sám rozhodnout.

Máme tu hanebné počasí a já jsem v něm pořád trochu churav, tak „nedovařený“.

Přiložený lístek odevzdej laskavě Emilce. Jsem přesvědčen, že ho nebudeš číst, neboť jsou v něm některé tajnější věci.

Cele Tvůj

J. Neruda

Milá Emilko!

Jsem celý ještě bez sebe nad Vaší zprávou, že se takový jeden papoušek opovážil Vás už dvakrát kousnout! Ať si lámu hlavu, jak chci, nemohu tomu černému činu podložit žádný ušlechtilejší motiv, žádný! Ledaže poskytuje jakous takous alespoň omluvu myšlénka, že to učinil — z mlsoty — ano, on to učinil z mlsoty —, tím ovšem není ale snad omluven — nikdy!

Avšak beze žertu: dejte si tedy hezky pozor na očička, ústa, nosíček, ať se nic nestane. Ta zvířátka stanou se k pánům svým zlá, vlastně svévolná jen tenkrát, když se jim příliš ve všem povoluje. *Lehké* klofnutí prstíkem přes zobáček jim už někdy spraví rozum. Ale nejlíp je, kdykoli se stane nezbedným, zavřít ho do klece, *ihned* ho zavřít do klece, a den dva dny si s ním nehrát. To pochopí velmi brzy.

Takto mám radost, že jste zdrávi a Vy že se těšíte zase svému „mužíčkovi“, „Dolfíčkoví“ a jak ještě jinak svého tyrana jmenujete. Domnívám se, že jste na něho příliš dobrá. Věřte mně, nejen papoušek, i muž se zkaží přílišnou dobrotou. Ostatně je to jen důkaz dobrého srdce, kteréž je s to milovat i tyrana svého.

A teď už se těším na Váš příchod do Prahy. Zajisté by Vám prospělo trochu Šumavy nebo tak něčeho, ale Praha Vám prospěje také svými dojmy, kterými osvěžíte. Ostatně — snad napřed trochu Šumavy, pak trochu Prahy, ne?

Ještě něco stran papouška. Nebude-li chtít mluvit, vrátíme ho a vyměníme za jiného, kdykoli budete chtít.

Se srdečným pozdravem

Váš

J. Neruda

Milá, — ale ukrutně falešná Emilko!

Samá faleš! Posíláte mně 4 hubičky. Co s nimi? Kdo mi je má dát? Papoušek? Napřed se arci říká: „Až přijedem do Prahy, chytnu ho, obejmú ho a zhubičkuju.“ Ale pak, když se přijede, — ani muk! To je nepěkné, hříšné, do nebe volající, abych tak řekl. Zaplať pánbůh, že máte tyrana, který Vám všechno zlé, mně učiněné, tisíckrát splácí.

Zasmál jsem se velice Vašim „díkům“. Cožpak, děťátko, jsem se děkoval já, když jsem od Vás do Prahy přijel? Jsme přátelé, a tím je řečeno vše. Budem-li moci kdykoli učinit jeden druhému něco příjemného, učiníme, a tím je vše vyrovnáno.

Jsem upřímně rád, že sedím zas v Praze. Ztratil jsem plné 4 neděle času, unavil se, nebavil se.

Teď sedím v teple a jsem rád, že Vám mohu psát upřímný svůj pozdrav.

Váš oddaný

J. Neruda
bez hubičky

Můj milý!

Potěšíš mne opravdu, když tu akademii ve prospěch našeho spolku provedeš. Rád přispěju čímkoli, však musíš sám nejlíp vědět, co lokálních poměrů znalý, jak věc celou zřídít. Myslím tedy, že někdy a brzy po Novém roce by byl vhodný čas?

Jakož jsem již řekl, neposlala nám záložna písecká *žádné* přihlášky; item ne spořitelna. Máš-li a chceš-li mít vliv na provedení jich slibu, sděl jim, že přihlásí-li se nyní — což by

ovšem bylo žádoucí —, nejsou tím nuceni platit snad dvě desítky rychle za sebou. Usnešenot ve výboru, že mohou se členové přihlašovat a příspěvky že platí již pro příští rok.

Jsi už zdráv? Piš mi!

Tvůj se srdečným pozdravem
J. Neruda

158.

[Před 15. listopadem 1879]

Můj milý!

Jednatel p. Šubert mně praví, žes psal a dotazuješ se o radu stran té které síly pražské. Domnívám se pořád ještě, že Ty sám víš asi radu nejlepší. Jedná se zajisté o to předně, *mnoho-li* taková akademie v Písku může as vynést, — dle toho lze pak jednat dále. Dejme tomu, že výnos není poměrně značný, a připojme hned, že arci běží o výtěžek co možná velký ve prospěch vytknutého účele. Nejlíp by tedy bylo as, aby síla koncertantní, z Prahy přibylá, spokojila se s náhradou cestovného (pohostinství by se jí dostalo?). A v tom ohledu třeba se tedy snad nejprv zeptat Šebesty, s kterýmž, jakož i se Slánským, jsi již mluvil. Chceš-li, můžeš mu psát; chceš-li, promluvím s ním, jakmile ho spatřím. Kdybys nereflektoval na něho co na krajana, promluvil bych třeba tedy se Lvem. Více než jednu pražskou sílu snad nechceš — či ano? Každou další by výdaje rostly.

Tak tedy jako zprav přímo mne. Pak pomohu, seč jsem.

Máte teď koncert a čtu jméno slečny Josefky Koppovy. Jsem žádostiv, jak se bude Emilce líbit — totiž co žena ženě.

Dej Emilce ode mne hubičku — ale prosím, velice tajně: já o tom nesmím jako nic vědět!

Jsem se srdečným pozdravem

Váš

J. Neruda.

Můj milý!

Děkuju pěkně za pozvání na svátky! a) Práce, b) zima. To nejde. Budu mít u Knoblocha (pozdání pražských nepřijímám) sice dosti fádni svátky, ale poukazuju ad a), čas ujde přec. Na Písek potřebuje člověk *alespoň* hned tři dny, a to je moc v trůblu před kvartálem.

Budte šťastni a veseli a pište mně brzy.

Váš

J. Neruda

Můj milý!

Překvapili jste mne, vzdor tomu, že jsem tedy již o daru věděl. Je to *velmi* pěkné, vskutku salónní! A veselé je to, že pokoj se stává hned úsměvnější. Oddělil jsem ale muže od ženy — muž je u mne a zdobí mé mládenecké lože, žena je, jak se při mládenci sluší, v druhém pokoji. Ještě jednou pěkně děkuju a přeju nejveselejší svátky!

Šebestovi musíš ovšem nyní již psát Ty. Jakmile se spolu usnesete na určitém dni, mohu pak ujednat houslistu. Novotný, redaktor Dalibora, doporučuje mi jakéhos výborného mladého — uvidíme.

Ty pak deklamuj, chceš-li již něco mého, raděj něco kratšího. Líp kratší věci přecházejí v plné vědomí posluchačů.

Přiložený lístek dej tedy Emilce. Je psán na základě Tvého rozkošného sdělení.

Jsem se srdečným pozdravem

Tvůj

J. Neruda.

Můj milý!

Novotný mně přivedl tedy houslistu Boreckého, který je prý výborný. B. mně řekl, že je z Písku, — snad jeho hru již znáte? Bude Ti psát. Jel by kdykoli a za náhradu cestovného jen.

Se srdečným pozdravem

Váš

J. Neruda

Milý Dolfi!

Příští týden dáme do Humórů Hurbana. Máš-li nějaké zajímavé o něm dátum nebo cokoli, prosím, pošli mi do pondělka. Hezounké by ovšem bylo, kdybys mu chtěl věnovat nějaký veršovaný pozdrav* — se svým jmenem třeba, nebo jak bys chtěl. Tři čtyry sloky by stačily.

Se srdečným pozdravem Váš

J. Neruda

* Snad se vztahem na probouzející se Slovensko.

Můj milý!

Holas byl u mne dvakráte. Řekl jsem mu vše upřímně, vyložil poctivě obtíže českého literátství, které mohou i silného člověka zlomit. Také úsudek o jedné podané mně práci jsem

řekl. Je to hoch, jak vidím, upřímný a nejlepší vůle. Také není bez talentu, ač rozsah toho talentu není lze ještě určit. Uvidíme! Řekl jsem mu, aby přišel, kdy chce, a přinášel práce své k posouzení. Ne-li pro list náš, snad pro Lumír atd. lze něčeho užít.

Bojím se, že churavíš. Řekls totiž, že budeš psát. Piš alespoň řádku, jsi-li zdráv.

Drahé své Emilce dej dvě — počkej, dej jí tři hubičky. Už jsem jí dlouho žádné neposlal.

Se srdečným pozdravem

Váš

J. Neruda

164.

19/2 80

Můj milý Dolfi!

Umělecká beseda vydá ve prospěch Národního divadla příležitostný časopis po způsobě Paris-Murcia. Na mne vložena redakce části literární.

Tedy běžím hned k Tobě prvnímu. Máme na tu celou „literární část“ ovšem jen as pět fóliových stran, ale Ty musíš být zastoupen něčím brilantním. Nejraděj bych od Tebe veselou romanci po způsobu podobných v Tvém Cymbálu. Už pro ten vztah ke Slovensku. Nebo baladu nebo pověst nebo vůbec něco i jiného, zapěného tak plně z prsou českého lidu. Kdybys mi takhle zaslal na vybranou — he?

Podotýkám, že rukopisy scházeti se musí určitě hned na počátku dubna. Prozatím mně dej zprávu slibnou, co možná brzy. —

Díky za Emilčinu zásilku. Dnes jsem ji zaslal do naší administrace. Jsemť churav a nemohu dnes ani do divadla na referentský svůj stolec, ačkoli se dávají původní novinky.

Těším se už na Váš příjezd. Jen abych byl zdráv. Pořád mi teď něco schází.

Podotýkám také jen mimochodem, že kdyby ne Šebesta, šel by Lev do Písku.

Tak, a teď Emilce pusů prozatímní, tu druhou a třetí, neprozatímní, dostane v Praze.

Se srdečným pozdravem cele Váš

J. Neruda

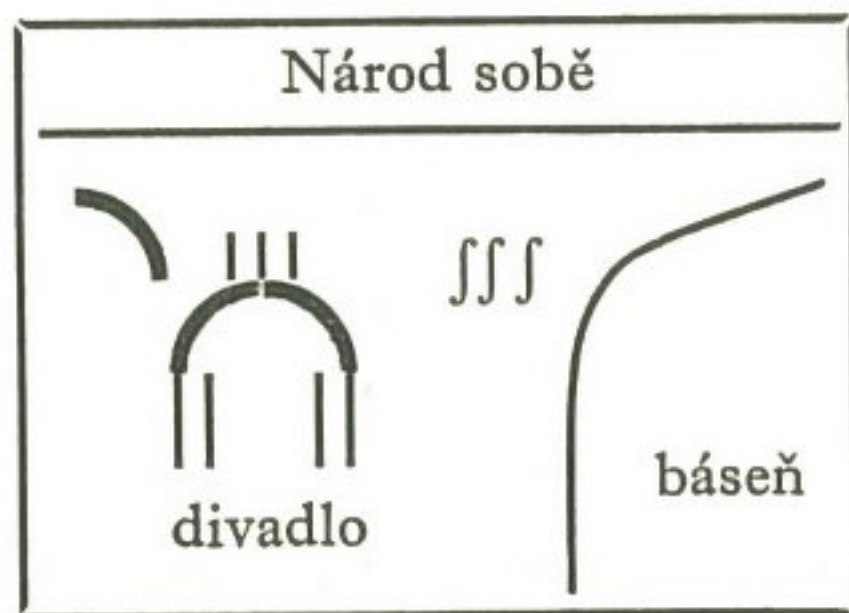
165.

25/2 80

Můj milý!

Je to kříž! Tak tedy teď je na Tobě, abys napsal do toho časopisu (Národ sobě se bude jmenovat) *úvodní* báseň. Mně by neslušelo, abych v redigovaném mnou listu postavil sebe hned na první místo. Když se ale ohlížím, kdo by co chorovodza naší poezie měl ten rej zahájit, nemůže to být ani jiný než Ty. Neboj se, práce není velká a času dost. Udělal bych ji věru sám, kdyby se mně nepřičila každá žilka z uvedené již příčiny proti tomu. Ty znáš české poměry; jak my se díváme, tak se nedívá na podobné věci nikdo jiný. A na Čecha nebo Vrchlického to nemůžeš svést, mají tu oba již své určité místo.

Myšlénka je následující: První strana:

Domnívám se, že čtyry šestiřádkové sloky stačí.

V případě, že mi tu úvodní báseň dáš, nebudu Tě soužit jiným, ač bych humoristicko-slovenskou romanci velmi rád!

Rozmysli si věc a piš nebo řekni.

Srdečný pozdrav Tobě, mnou trápenému (vímtě, jak je příjemno psát úvodní básně), i Emilce, mnou milované. Těším se na Vás.

Tvůj

J. Neruda

166.

[Po 25. únoru 1880]

Můj milý!

Srdečný dík! Učinil jsi mi oběma básničkami upřímné potěšení a dám tam *obě*. Zvláště ta menší se Ti podařila.

Stran akademie úplně souhlasím. Půst je rozhodně vhodnější doba. Také Šebesta souhlasí.

Odpustě, nezodpovím-li někdy *ihned* lístek Tvůj. Teď kolem hlavního kvartálu sedím v práci nad uši.

Srdečný pozdrav Emilce a Tobě!

Tvůj

J. Neruda

167. *Emílii Heydukové*

3/3 80

Milá Emilko!

Používám příležitosti, abych Vás navštívil, když muž není doma.

Musím na něho žalovat. Včera přijel sem do Prahy a do dnešního poledne mluvil o Vás přinejmenším dvacetkrát! Každou chvíli začíná zas znovu — to přec není hezké! Vypadá to jako pýcha. Copak si já ale potřebuju nechat líbit

řeči, z nichž pořád vyhlédá chloubá: „Vidíš, ty nemáš takovou ženu!“ — ?

Vypadá dobře. Zdá se mně, že trochu vyrost, — už toho bylo zapotřebí. A dobré to vypadání mám jen za odlesk tváře Vaší. Těším se už, až přijedete sem. Že prý k sv. Janu — moudrá myšlénka!

Pozdravte mně srdečně pány rodiče své.

Líbá Vás upřímně

Váš

J. Neruda.

168.

14/3 80

Můj milý!

Program živých obrazů, jež budou v naší svatojanské akademii dávány, je tedy konečně určen; vše vzato na oslavu Háلكa.

1. *Otakar*, rozhalující prsa v táboře před „rytíři“ svými (Háلكův *Záviš*, akt první).

2. *Jiří Poděbrad a Fantin* (Háلكův fragment Jiří Poděbradský, otištěný v *Osvětě*, konec aktu prvního).

3. *Apoteóza*. Skupení osob a reprezentac ze všech Háلكových děl kolem jeho poprsí.

To jsou ty tři momenty, k nimž — pro paní Malou — napíšeš tedy laskavě deklamaci. Deklamace a trochu hudby má vyplnit důležité ty mezery, než vždy zase se postaví obraz nový. Úvod před 1. obrazem může být zcela krátký. Rozumí se, že slova musí být naproti cenzuře zcela bezvadna. A že, Dolfíčku, nám kvůli pí Malé, kvůli hudbě atd. máš to poslat co možná brzy.

Tak — a teď vem Emilku za bradu a hodně, rozumíš, hodně! Aby se už zvykala, až přijde do Prahy, že ji také tak zhubičkuju.

Je zdráva? Vesela? Poslušna? Napomeň ji; ať neslyším
žádných žalob!

Jsem se srdečným pozdravem

Váš upřímný

J. Neruda.

169.

18/3 80

Můj milý!

Co Ti mám bližšího říci? Udělej si to, jak chceš a jak Ti
napadne!

Oslava Háalka. Co Hálek byl, přec víš. Co drama znamená,
také víš. Že je to nejen povznesený obraz života, nybrž vrchol
poezie sám, najisto řekneš. Rovněž řekneš, jak důležitě je
historické drama pro nás. A jak před důležitě drama *teď*, před
odevřením Národního divadla. Atd.

Říkej, povídej, co chceš, však to povíš dobře. Jen to nepověz
tak, aby měla cenzura příčinu v posledním okamžiku všechno
nám zkazit. —

Emilka je moje kotě a v myšlénkách ji hladím po hlavičce.
Ale málo se ke mně lichotí, to je chyba!

Jsem se srdečným pozdravem

Váš

J. Neruda.

Můj milý!

Lituju, že Tě musím namáhat, i když churavíš. Ale teď už si nemohu pomoci.

Deklamaci ovšem abych měl co nejdřív. Musíš se také teprv psát hudba — nemohla by být tak asi do 15. dubna? —

Nestonej mně, to Ti povídám! Jakmile nebudeš hodný, zcela hodný, přijedu do Písku a vezmu Ti Emilku pryč, s sebou do Prahy. Nebudu trpět, abys ji soužil.

Prozatím ji a sebe ale srdečně pozdrav!

Tvůj

J. Neruda

Můj milý!

Dnes teprv přicházím s poděkováním. Odpust' — ale věru nevím, kde mi hlava stojí! K výdatné již řadě prací mých obyčejných hodili na mne teď Národ sobě, a každou věc, třeba směšnou maličkost, abych desetkrát projednal, procho- dil, propsal. Nic nejde kupředu, lenivost české povahy, nynější všeobecné disgusto zračí se zrovna až děsně ve všem. A rovněž práce s akademií svatojanskou začíná pořád a pořád znovu, pravá práce Sisyfova. Včera večer odřekl Hlahol, že prý by „to už nesved“. Tedy nové běhání, psaní, mluvení s padesáti osobami, abych opatřil náhradu, teď, čtyry neděle před pro- dukcí!

Odpust', že Tě obtěžuju stesky svými místo poděkováním. Ale musil jsem se omluvit. Věc Tvá je dobra. Co do rozměrů časových ovšem ještě nevím, jak se hodí a nebude-li zvlášt' před posledním obrazem třeba připsat ještě nějaké verše. Co

se týče cenzury, nebude snad překážek žádných, alespoň doufám. Jindy bych řekl: nebude — teď jsem ale, při stálém zklamání, nervózně nedůvěřivý.

Co se Tebe týče, opakuju: učinils dobře. Bude se to deklamovat pěkně.

Až bude po letošním sv. Janu, oddechnu si zhluboka, ač budu-li zdráv. Jsem napořád churav, nedovařený, nastuzený, rozechvělý.

Těším se na Váš příchod. Sesednem si pak, budem si povídat — rád bych jednou zas seděl s Vámi, avšak bez lidí jiných.

Emilka že bude psát? Ať se tedy namáhá, pochválím, pohladím ji za to. Ať píše, co chce, třeba jak se onehdy do prstíčku píchla, jak se jaro u Vás probouzí, jak ji pořád moříš, jak je s Tebou nespokojena, jak Tě má náhodou ráda, — co chce!

Jsem se srdečným pozdravem

Váš soužený

J. Neruda.

172.

[Po 16. květnu 1880]

Můj milý!

Snad jste nepřijeli někdo churav domů?

Jsem v ukrutném trúblu. Myslil jsem si teď odpočinout, a zatím jsem náhle v horší práci než dřív. K tomu den co den teď ňáká mrzutost, a sice centová, literární, redakční, společenská, jakákoli.

Jsi šťasten v zátíší svém. Buď šťasten, Ty i Emilka, která mně připadá věru jako sestra moje!

Neužil jsem Vás. Takové slavnosti pro nás nejsou, můj milý, alespoň pro mne ne. Já rád s dobrými lidmi v koutku.

Váš upřímný

J. Neruda

Moji milí!

Zcela doopravdy a bez fráze se na Vás hněvám. Děkuju Vám sice vedle toho upřímně za Váš dar, který je krásný, skvostný, — ale pročpak mně nenecháváte radost mou v té formě, jak si ji upravím! Měl jsem radost, že jste byli zde, že jste právě v den ten seděli se mnou, že jste potěšili a rozradovali přítomností svou i milé mně příbuzné, — a Vy se mně odměňujete! Nemůžete mně vzpomínku ovšem vzít, ale ohraničujete, zjinačujete ji, jen abyste byli „vděční“, „uznalí“ a já nevím co ještě. Teď zde sedím, přemýšlím, a nevím kudy kam. Obracím krásný Váš dar v ruce a je mně v ruce nějak těžký. Jste tak dobří, že mne to až skličuje. —

Nejprv k Emilce. Že bude doma se musit zas zotavovat, pozoroval jsem na ní již v Praze. Přijela svěží a Praha ji unavila. Není také divu. Písek poskytne málokdy něco vzrušujícího, Praha má v ty dny samé jen věci vzrušné. Jakož jsem Vám už řekl: mně se nelíbívá Váš pražský program, unavil by i mne. Věřte, kdybyste se chtěli jednou podříditi zcela mému komandu, Emilka by Prahy užila, zcela užila, ale bez únavy. Ovšem by viděla o něco méně lidí, zato by ale viděla jen lidi dobrosrdečné, a ti neunavují.

A teď k Tobě, Dolfi. Nemysli si, že Tvým nářkům nevěřím. Vždyť tomu rozumím, co činí během let rozpor mezi vůlí spojenou s talentem a poměry žeroucími čas i chuť. Však jsi ten rozpor přemohl přec — mohl jsi v jiných poměrech zajisté učinit víc, ale učinil jsi mnoho. Můžeš s naprostým klidem pracovat dál, volně, nejvolněji, beze vší zimnice, zlaté ovoce spisovatelského života leží již houfně v Tvém klínu.

Je již tak v životě, že každý cítí své a myslí si, že cítí víc než jiný. Já například nemohu si pomoci a přec jen Ti závidím Tvé zátiší, Tvou životní zabezpečenost, Tvé štěstí domácí — a Ty mi rozumíš, že slova „závidím“ užívám v smyslu čistém. Prosím, pomysli si, že bys byl musil být jako já po 25 let již nejexponovanějším patníkem té kvasivé české veřejnosti. Stále

první v pochodu, zodpověden za *každý* krok a každé slovo hned statisícům, hotov být vtipný dle dátum kalendáře, schopný práce při rozmaru každém. Je pravda, udržel jsem si jistou svěžest: protože jsem ji udržet musel. Jsem tak jako ti, kteří říkají: „Nemáme času být nemocni.“ A nebudu mít času na nesvěžest snad nikdy, třeba bych tak rád někdy — nejen teď, nybrž i vždy dříve — zasedl někam, položil hlavu na ruku a byl hodně, hodně podřímlého ducha. Tak to půjde dál, dál, až přijde jednou sklesnutí náhlé, — a pak, to vím s neuprosnou jistotou — nastane ohlušující posměšný skřek kolem — znáš jej, ten skřek český! Ten skřek našich lidí, kteří považují přímo za osobní urážku, povede-li se někomu u nás něco, zjeví-li někdo u nás kus síly atd. Přeju si jen, aby pak byl konec rychlý.

Tak vidíte, že člověk mluví o sobě víc než o jiných. A já zas vidím, že list můj jde do nekonečna, naprosto proti všemu mému zvyku — snad množící se žvanivost s množícími se léty.

Co se týče Pokorného, očekával jsem, že Ti honemhonem bude psát, z velmi jasných příčin. Také jsem se tedy nemýlil. Mohu říci, že jsem byl překvapen, když jsem viděl, že mne zavlíká do svých polemik. Třeba bych neměl k té oné osobě u nás zrovna vřelých sympatií, dosvědčíš mně, činila-li osoba ta něco pro český život, mou podporu že měla vždycky. Taktéž Pokorný. Rád jsem mu přispěl do časopisu jeho. Rád jsem mu radil a on sám uznal, že na rozhodný prospěch. Teď užil zlého slova „rejdy“ o mně. Buď myslí, že ty „rejdy“ jsem činil nebo podporoval vědomě, a přisuzuje mně nekalou povahu, nebo že jsem byl nevědomě někým voděn, a přisuzuje mně blbost. Nerozumím, přiznám se, co vlastně myslí a k čemu se vztahuje, ale slovo je o sobě zlé. Já mu neodpovím, kvůli věci ne, ale bude jeho vlastní prospěch, nepodráždí-li mne dál. Sic by mně nastala zcela objektivní povinnost chránit českou veřejnost před ním. Byl jsem, jak praveno, překvapen, ale rozumím motivům jeho. Jako se schovává za Květy a za Čecha (vděční mu za to nebudou), schovává se také za to, co Pokrok a slánská Svornost řekly proti Národ sobě, a tedy proti mně, přecenuje ale ten proud z dálky, on je ten proud —

dosud aspoň — velmi, velmi slabý a odsuzován všude. — Působím na Sládka, aby také on mu neodpověděl. Nevím, povede-li se mně. Mýlil by se každý, kdo by myslel, že mám jakýs přímý vliv na Sládka v těch věcech, totiž výdatný vliv; Sládek by ho ani nestrpěl, snaží se být ve všem samostatným. Že se mně ostatně přece již povedlo umírnit některé spory mezi ním a Pokorným, je Ti známo. Nechme toho již! —

Emilce posílám Cestu po Španělích — ať se jí trochu pobaví. Je to překvapující krásné dílo.

Až budu psát Anně, vyřídím také Emilčin pozdrav. Bude Annu velice těšit. — Něco pro zasmání! Praha je plna zvěsti, že se budu ženit. Byl jistý pán se svou paní u mne a gratulovali. Přišel jsem na jeviště a paní Malá mluvila o věci co o hotové — „Sic byste se přece s ní (Annou) nevodil zavěšen — však my to víme!“ —

Takto mám nejkrásnější stržený hák na světě. Letos už podruhé a dnes již pátý den. Gusto! —

Končím svou knihu, líbaje Vás co nejsrdečněji,

Váš

J. Neruda.

174. *Adolfu a Emílii Heydukovým*

13/10 80

Moji milí!

Konečně přicházím k tomu, abych Vám psal.

Byl to dosud zlý rok, ten letošní, a prodělal jsem těžkou dobu. Ještě není skončena zkouška, nevím, jak dlouho to bude ještě trvat, snad už nebude nikdy zcela, jak bylo. Ale vycházím aspoň již, po půlhodinkách, je to aspoň něco. Osm neděl jsem ležel.

Také již pracuju, jak jste viděli. Ale namáhá mne to; sedím-li chvíli, musím zas ulehnout. Můžete si pomyslit, jak je

takové psaní milé. Není však pomoci, musím kvůli listu i kvůli sobě.

Choroba mne stihla venku. Z čeho, nevím. Noha — nejspíš nezvyklým namáháním — ochuravěla a musil jsem do Prahy, kde se konstatoval zánět žil (flebitis). K tomu se připojily ještě jiné nepříjemnosti. Stržený hák, když bylo s nohou nejhůř, a v téže době — aby už nic nescházelo — rozstonala se těžce má obsluhovačka a já byl týden skoro bez obsluhy.

Teď se mně může Emilka ve jménu celého ženského světa vysmát. Ovoce samoty. Přiznám se, že samota poprvé na mne citelněji sáhla. Jakáž ale už pomoc!

Vy jste přec zdrávi, doufám? Snad jste se hněvali, že nepíšu? Jste přec jen první, kterým odpovídám, Vy mne omluvíte.

Potěšte mne nějakou řádkou, abych nebyl tak mrzut.

Váš srdečný

J. Neruda

175. *Adolfu a Emílii Heydukovým*

3/12 80

Moji milí!

Prosím — ať už Emilka se mne neptá: „Čím jsem“ atd. Emilka je Dolfiho žena a měla tím už napřed mou sympatii. A když jsem ji seznal, seznal jsem čistou dušičku, dobroučké srdce, jasný rozum — o krásném oku přec nebudu ani mluvit a o dívčím jejím půvabu vůbec — nu a sympatie jen vzrostla. Bohdá že si zůstanem přáteli provždy. Také bych ani nevěděl, co by nás zvirtlo.

(Až posud to smí číst jen Dolfi; teď už smí číst také Emilka:)

A Dolfi ať mi do Prahy teď nejezdí. Totiž nemá-li zde něco neodkladného co vyřídit. Jízda trvá přece několik hodin a měnivě počasí věru není žádnou garancí pro zdraví.

Nepochybuju sice, že by se opět v Praze bavil, ale podobá se mi, že společenský život mezi námi je ještě rozbitější, než byl dřív. Ovšem se mohu mýlit. Sám jsem nebyl v nějakém hostinci nebo v společnosti už pět měsíců a ještě nehodlám ani teď tam. Nemám touhy, pozbyl jsem jí. Sedím doma. Ale nepracuju, dumám. A pozoruju, hypochondr, jak pomalu, pomaličku zdraví se lepší.

Líbám Vás srdečně a pozdravuju dobré rodiče Vaše.

Cele Váš

J. Neruda

176. *Emílii Heydukové*

V Praze 7. ledna 1881

Milá přítelkyně!

Používám zase příležitosti, kdy „Váš manžel není doma“, abych honem se dostavil k Vám s nejsrdečnějším pozdravem. Také vím, že to najisto svému Dolfíčkovu neřeknete, — dokud nepřijede zpátky.

Slyším od Dolfiho — který mimochodem řečeno dnes se objevil čarokrásně učený, téměř každý vlas ve zcela samostatném lesku —, že se bavíte, že máte společnost. Konečně! Musíte se povyrazit a budete veselejší a napořád zdráva.

Jen přitom nezapomínejte na mne.

Jsem Váš oddaný přítel

J. Neruda.

Milá Emilko!

To slyším od Dolfiho pěkné věci na Vás! Že prý pochybujete o mé lásce k Vám, že mne máte za nevěrného! Jako bych moh někoho milovat tak jako Emilku! Ne, dětátko, přísáhám znovu věrnost, třeba-li toho, stálou, věčnou. Jste moje hodné dítě a v myšlénkách teď hladím Vaše čelo a líbám Vaši hlavu.

Ale prosím — také já dovedu být žárliv, divoce — a zpozoru-li — —

Prozatím se srdečným pozdravem

Váš obou

J. Neruda

178.

17/2 81

Můj milý!

No — už je po křtu? Už jsi zase klidný? Přeju Vám tu velkou radost od srdce, už jsem se bál o Vás, že zmrzoutíte. Buďte šťastni! —

Ale teď přicházím zase s prosbou. Svatojanská akademie. Snad bychom byli pro letošek jednou upustili od živých obrazů, ale odevření Národního divadla (snad), slavnost Hlaholu, výminečný příliv venkova — nejde to. Jenže je kříž s tím. V naší literatuře je málo básní, k nimž dají se pořádat velké efektní obrazy. Vzpomněl jsem si na *Tvé Sny královské*. Ale i tu bys musil zase pomoci. Znáš je nejlíp sám, a víš k tomu, co je obraz. Nechtěl bys přemýšlet, vybrat, naznačit as tři místa k živé ilustraci vhodná a v „rukopisném“ případě mně to zaslat? Ovšem musil by být ohled vždy na cenzuru, která vůči živému obrazu a živé deklamaci je přísnější než proti věci tiskové.

Prosím snažně, přemýšlej. Musí se to ovšem již velice uspíšit. A vadí-li Ti Liduška, řekni jí, že to není hezké od ní. A že nás sice upřímně těší, že zavítala do našeho kruhu, ale že mohla počkat až po sv. Janě, — do očí jí to řekni.

Čekám s dychtivostí starostenskou na odpověď.

Emilce pac a pusu, Tobě mé nejsrdečnější pozdravení.

Váš

J. Neruda

179.

1/3 81

Můj milý!

Jen si pospěš, pokud možno. Jakmile budeš rozhodnut pevně a hotov zcela, zašli.

A budeš-li pak konkurovat o tu cenu calderonskou? Učiň tak. Němci zuří, že jsme byli poctěni pozváním. Už proto je *četná a dobrá* konkurence nutná. Byl by to vrchovatý pro nás skandál, kdyby nepřišlo od nás nic, nebo alespoň nic slušného — což je při české naší nedbalosti tak snadno možno. — Tedy!

Emilku pozdrav. Řekni, když by chtěla stonat, že bych ji neměl rád. To že bych neměl žádnou radost. Že je dost na tom, je-li mně pořád něco, a v tom že nechci být příkladem!

Váš vždy upřímný

J. Neruda

Můj milý!

Adresa zní prostě: Hôtel der hoh. spanischen Gesandschaft, Wien. Lhůta už jen asi osm dní. Jsem rád, tuze rád, že jsi se odhodlal.

Emilka že stůně? Jen ať se koťátku svému podívá několikrát do oček a bude zase zdráva. Bude-li zdraví dle toho sloužit, pojedu před podzimí do solnohradských Alp, přes Písek, a tu bych se u Vás od vlaku do vlaku zdržel. Ale jen bude-li Emilka hodná a potěší-li mne brzy zprávou, že je zdráva jako kytička.

Báseň už bychom potřebovali. Jeť celkem už jen osm neděl času.

Srdečný pozdrav píseckému trojlístku (copak dělá ten nejmenší lísteček, po celý den, od rána do večera?)

od Vašeho

J. Nerudy

Můj milý!

Prosím, pošli mi hned vracející se poštou ten básnický text svůj. Je rozhodnuto, že akademie bude, a já už teď samým spěchem ani nevím, kde mi hlava stojí.

Jste zdraví? Co dělá kotě? Ještě ho „Jeník“ neklof? Neštíp? Dejte moc pozor, ti ptáci jsou zlí.

Těším se na Tvůj list se zásilkou.

Srdečný pozdrav Emilce a Tobě!

J. Neruda

Můj milý!

Asi již netrpělivě čekáš na nějaký list můj! Předsevzal jsem si jej as desetkrát již napsat, vždycky mi den uplyne, že nevím jak, samým psáním, samou starostí o akademii. Deset dopisů denně, pak redakce, pak běhání, pak noha.

Akademie zbořila se mi as desetkrát, program je nakonec zcela jiný, než jak jsem měl namířeno. Tedy — proč nebudou teď obrazy k Tvému textu. Přijel Ondříček a slíbil, že nám bude hrát. Odřekl jsem tedy živé obrazy vůbec, za prvé že jsou náramně drahé, za druhé že jsem je chtěl nechat na sv. Václava, kdy se bude akademie prý opakovat. A konečně Ondříček zas odřek. Čas již byl krátký a znáš Kolára — zkrátka zůstal nám obraz jediný možný. Tvůj text tedy schován pro sv. Václava.

A teď ještě něco stran Calderona. Šembera mně psal, že se mu Tvá báseň *náramně* líbila; váhal mezi Tebou a Čechem (jak zas mladý Šembera psal). Konečně rozhod. Ale důstojně jsme byli alespoň reprezentováni.

Copak dělá Emilka, co koťátko? Letos nic sv. Jan a Praha, že ne? To tak, opustit kotě! Jste šťastni, nezávidím Vám.

Přijměte srdečný pozdrav můj,

Váš oddaný

J. Neruda.

Velectěná přítelkyně!

Právě mne překvapil Dolfi svou návštěvou. Vypravuje o Vás a o své dcerušce tolik pěkných věcí, že se mně až po domácím kroužku Vašem rozstýskalo. Když mi ale zdraví dosud nedovoluje, abych vykonal návštěvu, třeba krátkou!

Také Dolfi si naříkal na celou řadu „neduhů“, z nichž nebude asi žádný zrovna vážný, — jakkoli napomínám spíš k opatrnosti než k opaku. Dolfi vypadá dobře, je čilý, spokojený. Teď mne opustil a já spěchám, abych Vás „v nepřítomnosti jeho“ svým listem navštívil. To už znáte tu mou faleš!

Řekněte mně, nemáte žádného přání, nic, čím bych Vám odtud kousek radosti způsobil? Je-li něco, jen řekněte, potěšíte mne tím.

Jsem se srdečným pozdravem Váš
nejoddanější

J. Neruda.

184.

20/10 81

Můj milý!

Jsem hluboce pohnut.

Líbám Vás v duchu, zůstaňte mně zachováni.

Váš

J. Neruda

185. *Adolfu a Emílii Heydukovým*

27/5 82

Moji drazí!

Nejupřímnější díky za Vaše vřelé listy! Vy mne vždycky doopravdy potěšujete.

Váš drobeček zdrav, maminka zdráva, a tatínek trochu mrzutý, jak jsem vyrozuměl. Však on tatínek zase se vyjasní, vždyť vypadá posud jako mladý student!

Dolfíčku! Nedalo by se tam nic dělat pro Lužičany? Chudáci prosí tak zalekle, tak zoufale! My tu věc podcenujeme. Jsou poslední baštou pro severovýchod náš, a my neděláme ale pranic. Můžeš-li, učiň něco, na každou maličkost je zaplat-pánbůh.

Chceš-li, udám Ti pak buděšinské adresy.

Bude-li mi možno, pojedu 1. nebo 2. do Eichwaldu u Teplic. Jsem ale napořád v nejistotě.

Emilce pusu, Lidušce dvě, Dolfimu — nu jednu, stačí. Na Lidušku přec nebude nikdo pro dvě pusy žárliv?

Srdečný pozdrav!

Váš

Neruda

186.

15/6 82

Milý Dolfíčku!

Pac a pusu k Tvému svátku! —

Právě jsem přečetl Tvou krásnou písničku ve Světozoru — také za ni pusu!

Jsi zdráv? Emilka vesela? Liduška smava?

Napiš mi také slovíčko, jakmile budeš mít čas.

Cele Váš

Neruda

Dubí (Eichwald) u Teplic.

„Theresienbad“.

Mám připsat uctivé přání také od své hospodyně.

Velectěná přítelkyně!

Zde jsem s upřímnou gratulací! Dávám pac, dávám hodinu trvající pusu — nemusíte mně pranic děkovat za tak skvostný sváteční dar, je „rádo dáno“ a můžete mně v myšlénkách ihned jinou, ještě delší hubičkou oplatit. Vzдор Vašemu žárli- vému ukrutníkovi.

Včera jsem si dovolil zaslat Vám kytici. Obávaje se ale, že by zítra, ve vlastní Váš den, nebyly květiny snad už dosti Vás důstojny, posílám dnes čerstvé. Až ty dnešní zvadnou, což bude ovšem až příliš brzy, dejte do té plechové skříňky uvnitř zemi a kyticíky živé. Váš manžel Vám může lodičku písňemi ověncit, má jich dost. Škoda, že je ta strunová lodička mýtus nordický, ne náš!

Ale já mluvím o něčem, co se snad ještě nenalézá ani ve Vašich rukou!

Prosím, abyste mne doporučila laskavě přízni p. t. vysoce ctěné slečny a slečny dcery, jejímž jsem obdivovatelem upřímným, třebaže v distanci 16 mil.

Copak dělá to kotě?

A přiložený lístek abyste milostivě dodala svému Dolfimu. Jsem Váš cele oddaný

Neruda.

Můj milý!

Chci u Valečka vydávat Malou knihovnu poetickou, jejíž účelem: popularizovat u nás poezii. V. Ti psal. Potřebuju především proto verše obsahu výpravného, od Tebe například balady a romance nebo veršovanou povídku. Popularizování

má se dít laciným vydáním. Proto také nesmí být žádný sešit tělnatý, 60, 80 nebo 120 stran nejvýš. Vydání bude anglické, malé, oříznuté, v polotuhé desce. Zpočátku chci dát jen novinky, později i lyriku a pak výbor starších věcí. Nevylučuju překlady. — Máš něco pro nás? Nebo hodláš mít?

Srdečný pozdrav!

Tvůj

Neruda

189.

24/11 82

Ale — ale — milý Dolfi!

Posud jsme řekli o příspěvky pro poetickou bibliotéku jen Tobě a Quisovi, a Ty nás poukazuješ — na Leixnera! Copak je nám do Leixnera? Nebo jsme svou činnost po 30 skoro let řídili podle Leixnera? Kvůli němu?

Vidíš, já vzal sešit ten do ruky, viděl jsem, že tam není Hálek, nejsi Ty, — a *nečetl* jsem už ani, co o mně psáno. Byl jsem s úsudkem svým hotov a úsudek o mně samém už neměl pro mne více žádné ceny. Znáš mne, a můžeš tomu tedy věřit.

Já Tě měl vždycky za dítě, Ty jsi ale ještě dětinštější, než jsem myslil.

Rozumí se samo sebou, že nevěřím Tvému „odříkání se“ ani slůvka. To by bylo pěkné. Copak se řídí naše práce pro národ dle toho, zdali v nějakém padesátém a tolikátém sešitu nějakého spisu někde v Německu nějaký Leixner něco nám řekne? To by naše práce po čertech za málo stála!

A rovněž nepřijímám teď Tvou odpověď zápornou. Neodpověz mně hned teď, nechceš-li, počkej chvíli, až najdeš zase sama sebe, a pak si spolu o tom podniku promluvíme.

Byls neopatrný s listem svým. Ale neboj se, já jej zkonfiskoval a leží u mne v bezpečí. Ovšem nevím, zdali ho V. už

někomu neukázal, vzalť jsem list až večer. Ve dne jsem se pro špatné počasí neodvážil ani ven.

A tak už se vyplač (stokrát raděj bych viděl, abys se jednou zlobil) a pak napiš o tom nějakou Batrachomyomachii.

Ale v duchu mne obejmí. —

Svátek jste světili přec spokojeně?

Líbám Vás, veškerou trojici, vřele a jsem Tvůj

Neruda.

190.

25/11 82

Můj milý!

Vidíš, to jsi hodný! Já věděl, že brzy zmoudříš, a těší mne, že se už stalo. Jsi velké děťátko, které musí člověk líbat, i když se na ně zlobí.

Tvé oboje nabídnutí vítáno. Jen jednu otázku: Jak velké jsou ty „drobné práce“, jak velká ta idyla? Totiž co do rozměrů tiskových. Záleží mi na tom tuze.

Prosím snažně, odpověz mně hned — ano?

A Ty jsi přece jen náš první lyrik, rozumíš, bandičko, ať už píše Leixner o Tobě nebo ne. Teď Ti to řeknu.

Pozdrav mně milou ženušku svou.

Tvůj

Neruda

Prosím, piš mi vždycky přímo do bytu: Konviktská ulice 28.

Milý Dolfi!

Předně děkuju Emilce za její hezký lístek. Už bych se rád jednou zas podíval do její milých očí. Ovšem se to nestane asi dříve, dokud Lidka nebude ještě o kousíček větší. Tak ať roste tedy, řekněte jí to.

Pak děkuju Tobě. Jakmile bude idyla zcela upravena, pošli mi ji hned. Rovněž prosím o ty věci drobné. Vyber, aby to byl skutečný cyklus; totiž možno-li. Ne-li, neškodí; já budu mít také sešit básní v cyklus nesvedených, různých. A taktéž Quis. Může toho být třeba 100 stránek známého Tobě formátu. Ostatně by mne těšilo, kdybys mně zaslal celou sbírku (totiž všech, které sám uznáváš) a nechal mne vybrat. Rád bych Tě měl v té sbírce vyloupenutého jako lusk, chlapíka naprosto krásného. — Dělej ale, jak chceš. Když si sám vše určíš, je mi to také svato.*

Jsem cele Váš

Neruda.

* Tedy už nebudu psát, abys poslal, jeť to již obsaženo zde a já čekám. *Pak* budu psát hned; také budu psát, kdybys si něčeho přál zvědít. Kdy začnem tisknout, ještě nevím.

Můj milý!

Prozatím upřímné díky. Zítra budu číst.

Teď slyším, žes to měl otištěno již v Osvětě. Nečetl jsem O. již delší čas, nedostávám jí. Prosím ale, nebude Vlček *najisto* mít námitek naproti otištění v naší sbírce?

Se srdečným pozdravem

Tvůj

Neruda

Můj milý!

Přečetl jsem a rád přijímám. Ale na něco Tě upozorňuji. Smí z doby té u nás Čechů někdo se nazývat robotníkem nebo *robotnicí*, jak zde Božena (XXIV) činí? Jak chceš, ale já bych to na Tvém místě opravil.

Tak jen mi rychle už sestav a pošli ty věci drobné. Vždyť máš hlavně těch uherských malých výpravných moc a moc, je-li pravda? To víš, že co redaktor musím kvůli rozmanitosti na delší dobu pořádek určit, a bez materiálu to nejde.

Už jsem zas dva dny doma. Žaludek se zrevoltoval. Nedal jsem mu 36 hodin teď nic jíst a snad bude krotší. Ale také to hanebné počasí!

Emilce řekni, že se mi na dnešek o ní zdálo. Vskutku. Byla krásna a hodna — pořád mně dávala něco na talíř, nutila do jídla a zpívala. Tak teď zpíváte naposled oba?

Inu třeba! Já jsem přece Váš

Neruda.

194. *Adolfu a Emílii Heydukovým*

25/12 82

Moji milí!

Nejupřímnější díky!

Jakkoli mám velkou radost, přece se na Vás hněvám. Prosím, nač tak nákladné upomínky! Mám se Vám pomstít? Třeste se!

Kdyby mne viděla Emilka, jak jsem v tom županu „hezkej“, — inu já nevím, jak bych se jí líbil! Jistě až do stropu!

Ještě jednou díky a nejupřímnější pozdrav celému trojlístku.

Váš

Neruda

Můj milý!

Za týden vyjde sešit první, v 2. sešitu jsi hned Ty.

Nevím, co Ti Valečka psal, totiž zcela určitě to nevím. Věc se má ale takhle. Valečka se odhodlal, že zcela nové věci bude honorovat jedním zlatým za stránku, což je při malosti formátu (28 řádek, *bez* slokových mezer*) ještě dosti slušný honorář. Řekl jsem mu tedy, aby Tobě — jelikož Tvá práce dá, jak počítám, něco přes 70 stránek — nabídl kulatě za otištění (2000 náklad) *šedesát* zlatých. Jak povídám, nevím, co psal, — on v nezvyklém návalu práce leccos splete. A také nevím, zdali neobdržíš tento list *později*, po odeslání své odpovědi jemu. Jestli jsi ještě nepsal, žádej tedy 60 zl, on bude na to připraven a myslím spokojen. Psal-li jsi, neškodí, musí on psát ještě jednou Tobě, ač neřekl-li jsi už něco *zcela* určitého.

Dej mi pak včas zprávu. A chystej sešit nový, ty věci drobnější, baladní, romancové.

Emilce srdečný pozdrav, pac a pusu. Lidce dej tři pusy — vždyť jsme oba, já i ona, svobodníci. A Tobě —

vždyť jsem cele Tvůj

Neruda.

* s mezerami ovšem *míň*.

Můj milý!

Nu jak jsi s knížečkou spokojen? Vypadá dobře, vid' ? A myslím, že se bude také zcela dobře prodávat. Děkuju Ti za příspěvek a prosím, abys myslil na Poetické besedy dál. Hlavně něčím ještě netištěným, ale *čistě* výpravným, z čes-

kých dějin, nebo třeba i slovenských. Něco slovenského by mně bylo tuze milo.

V poslednějším případě bych Ti ale upřímně radil: vynech slovakismy; ledaže by byla slova tuze krásná, přitom průzračná a každému srozumitelná. Nehněvej se, ale například nač „schlina“? Hezké to není, a nikdo u nás tomu nerozumí — tedy? Nehněvej se! —

A teď zase prosbu: svatojanská akademie žurnalistů. Chcem zase živých obrazů, a sice — paroli Vídni — tedy letos „Obležení Vídně od Turků — text od Adolfa Heyduka — tři živé obrazy od F. Kolára“. Víš, v jakém rozměru text. Věc je *důležitá* a spěchá trochu.

Ano? — Nebo mám na Tebe poslat Emilku, a Lidu?

Prosím snažně!

A odepiš svému, Vás vroucně pozdravujícímu

Nerudovi.

197.

15/2 83

Můj milý!

Ty obrazy *tři*, jak jsem už řekl. A předměty jejich si vybereš, jak chceš, vždyť jsi sám výtvarník! Snad na konec triumfální vjezd. Snad do prostředního nebo prvního obrazu obyvatelstvo, jak Kaplíře, zaujímajícího místa obranná, prosí za ochranu (ženy, děti etc.). Vůbec — co chceš! — Textu jen tolik, mnoho-li třeba, aby postavil se mohl mezitím vždy nový obraz. Také ale ne míň. — A kdy budeš hotov? —

Heinzmann je švagr nebožtíka Ruffra. Překládá dobře, četl jsem od něho as 40 básní Hálkových. Autorizovat můžeš, ale snad *ne* výhradně. Vždyť budou teď i překladatelé jiní.

Dnes mi zaslal jakýs Kozák z Milevska překlad Tvého „V lesním stínu“. Překlad se mi nelíbí, není německý.

Kdy a co budeš psát pro Poetické besedy. Dej mi zavčas zprávu.

A přijmi pro Emilku, sebe a Lidku srdečný pozdrav můj.

Tvůj

Neruda

198. *Adolfu a Emílii Heydukovým*

31/5 83

Moji milí!

Vřelé díky za Vaši přátelskou vzpomínku. Myslím tak často na Vás a vždy tak rád! —

Jak je s Tvou chorobou ušní, Dolfi? Nech si ode mne v té věci zkušeného radit. Trpěl jsem katarní a nervózní ušní chorobou dlouho, mnoho a nesmírně bolestně; ohluchl jsem na jedno ucho a neslyším dosud na ně. Byl bych ohluchl i na druhé, ale odhodil jsem veškeru radu lékařskou, která bohužel v ušních nemocech nemá dosud ceny pražádné, a pomohl si tím, že se železnou důsledností ucpával jsem uši bavlnou. Od těch dob mám *pokoj*. Jen když jsem náhodou někdy bavlny opomenul, byl tu zas *nepokoj*, a to hned.

Emilku si myslím jako růžičku, pořád hezčí. A Lidušku — tu si nedovedu pomyslit. Jednou mně ji pošlete „na dobírku“ poštou, na ukázkou. Zhubičkuju ji a dobře zaobalenou pošlu zas zpět.

Cele Váš

Neruda

Milá Emilko, ctěná přítelkyně!

Dolfi mne zmocnuje, abych zde přiložil knižičku a Vás požádal, byste sobě neobtěžovala zaslati ji panu Pawikowskiému a připojiti můj pozdrav.

Dolfi přijel ve zdraví, začal své léčení a má jakožto první vymoženost z něho pěknou rýmu. Takhle vypadá dobře, svěže, a potěšil mne svým vzezřením.

Prosím, abyste laskavě sdělila svým velectěným rodičům a paní sestře i švagrovi mou úctu a přijala pro sebe a Lidku srdečný můj pozdrav.

Oddaný Váš

Neruda

200.

17/6 83

Milý Dolfi!

Telegram pro Tebe na dnešek určený zůstal — v krámě šťastně pod papíry ležet.

Teď už je to jedno, dostal bys jej někdy v noci, tedy Ti píšu: „Nejupřímnější pozdrav!“

Emilce a Lidušce přátelskou pusu!

Cele Váš

Neruda

Můj milý!

List Rissovi odchází do Písku zároveň s listem tímto; nevím, je-li právě má přímluva co platna, neviděl jsem R. už několik let.

S Tvou cestou na Kavkaz nesouhlasím. Je dlouhá, namáhavá, a v letních vedrech by Tě mohla zničit. Vykonej si nějakou malou cestu pro zábavu, pro občerstvení, ale ne pro úmor.

Kdybych já měl tak krásnou a milou ženušku, jakou je Emilka, nepůjdu jistě hned na několik neděl od ní.

Hleď — to jsem Ti dal! Teď teprv nebudeš smít na Kavkaz! Zato posílám Emilce dvě hubičky — Tobě ale také jednu.

Tvůj

Neruda

202. *Adolfu a Emílii Heydukovým*

15/10 83

Moji milí!

To jste mi učinili opravdu radost! Hezká žabička, opravdu hezká; bucek na puknutí. Tyhlety dny jsem na ni myslil, když byl svátek její; ale nemoh jsem ani sedět, a dát psát někým jiným „gratulaci“ nevypadá dobře.

Jak je Vám pořád? Píše Dolfi něco hodně hezkého výpravného, například sbírčičku zcela nových balad, pro Poetické besedy?

Dívá se mu přitom Emilka přes rameno a kritizuje přísně?

Dává Lidka svůj souhlas a nesouhlas? Jen jí neříkejte „Lila“; zní to cize a „Lidka“ je tak krásné a mluví to k srdci!

Jsem s upřímným pozdravem

cele Váš

Neruda.

Milý Adolfe!

Mám upřímnou radost, že slib stran příjezdu Vašeho do Prahy vypadá konečně opravdově. Už bych Vám rád zase jednou ruce stisknul a do upřímných Vašich očí se zahleděl.

Vím, že Ti vadí dlouhé mé mlčení — recte nepsaní. Ale přičítáš tomu váhu i význam nepravý. Je pravda, trochu jsem se na Tebe doopravdy zlobil, že jsi balady mnou zamluvené dal jinam, aniž bys mi byl alespoň slůvko o tom řekl; ale vždyť — konečně vím, žes děťátko velké — — odpusť! Hlavní příčinou byla nemoc; vedlejší pak ještě stálé sliby, že přijedete do Prahy, a tedy má naděje, že o všem pojednáme líp ústně. Fejeton, který jsem dříve napsal za dvě hodiny, píšu nyní třeba pět dní; nemohuť sedět. A k tomu zase starý katar oční, že mne každé slovo psané přímo bodá. Sud' dle toho.

Přijed' a rozmluvíme se o všem. A oustně se Vám také teprv oběma poděkuju za časté a milé Vaše vzpomínky, za Vaši gratulaci atd.

Jen, nežli se mnou promluvíš, nezavazuj se ani pro nynějšek ani pro budoucí čas nikomu a s ničím. I poznámku (snad i návrh), již Ti Valečka stran Tvé sbírky učinil, spáchal za mými zády, bez mého vědomí a proti mé vůli. Když se pak prořekl, dostal ode mne již za to.

Srdečný pozdrav Tobě, srdečný Emilce i Lidce. Přijďte brzy!

Tvůj

Neruda

Milý Dolfi!

Tak vidíš, varoval jsem Tě a za trest musím sám a ihned s prosbou za *proslov* k Tobě. Chtěl jsem Tě už dnes žádat ústně, ale nechtěl jsem Tě zase zdržovat. Prosím, učiň. Musil jsem slíbit ze závažných osobních a politických důvodů a *nemohu* sám napsat ani verš.

Jedná se o to, co zde přiloženo. Ten moment svornosti jejich je tuze pěkný. Jejich vlastenectví vždy stejné, už historické — statní hoši! K tomu živnost z nejstarších v lidstvu. Však Ti nemusím napovídat.

Učiň to třeba krátké, ale učiň mi to laskavě do neděle, tak abych v pondělí měl v rukou, ano? — A nehněvej se!

Emílii srdečný ještě pozdrav. Zítra dostane kytičku růží, v náhradu za ty, kterých v Praze kvůli změně bytu nedostala. Ať ji laskavě ode mne přijme.

Oddaný Váš

Neruda

Můj milý!

A zase prosba!

Napiš na přiložený lístek nějakou básničku dosud *netištěnou*, svoji.

Jedná se o to, založit vlastenecké dámě, *vzorné* podporovatelce české literatury, album. Moderní nemoc — *musíme* vyhovět.

Avšak: osm dní je *nejdelší lhůta*. Tedy prosím!

Jak je Emilka spokojena? Jak je Lidka zdráva? Vzpomínám na Vás denně několikrát.

Cele Tvůj

Neruda

Milá přítelkyně!

Přicházím s přáním k Novému roku.

Bál jsem se vyrušovat Vás. Věděl jsem, že o svůj svátek těšit se nebudete. A o Štědrý večer že Vám oběma bude teprv smutno.

Mnoho se také dnes nemění na žalu Vašem, ale je — Nový rok, pánbůh Vám dej štěstí, dej náhradu veselou myslí, dej trochu spokojenosti. Buďte jisti, že nemáte soucitnější, třebaže němější duše, nežli jsem já. Když si vzpomínám na ty, kteří jsou mně nejbliž, jste Vy v prvním hned místě. — Vzpomínejte také na mne. Však vím, že to činíte beztoho. —

Dolfi ať mi píše, jaké má literární plány. Ať se nepřepřacuje, není to prospěch nijaký. Ať myslí a básní klidně, však uvidí, že bude tím větší.

Jsem cele Váš oddaný

Neruda.

Kytičky přijměte v sesterskou ochranu svoji.

Milý Dolfi!

Jsem zde se žádostí — jinak než když už nejvíc něco nalehá, nepíšu — nemohu. Dříve Ti ale přece řeknu, že jsem měl radost z Tvé cesty volyňské. Soudím, že jsi zdrav.

A teď ta žádost tedy. Mám napsat o Tobě kamsi stať. Rád to učiním, vždyť jsi byl vždycky můj nejlepší osobní kamarád a *zcela* upřímný přívrženec. Ale nerád bych šel cestou vyjezděnou. Životopis psát nebudu, už je Tvých životopisů chválabohu po všech listech a knihách naseto. Zato bych rád

vzpomínku z našeho mládí, z let padesátých, z doby Máje, Obrazů života atd. A k tomu chci Tvé pomoci. Sedni si trochu — Ty máš paměť, já ne — a připomínej mi perem trochu ty doby, ty dojmy, ty styky, ta ponuknutí, ty scény — jen krátce, kratičce, však si pak už rozpomenou sám. Chceš-li, *cituj* mi k tomu dotýčné své básně, kousky z nich třeba, nebo i verše jiné vztahuplné. Za jeden dva večery budeš dobře hotov, dej citáty — za něž zvláště žádám — třeba žáčkům opsat.

Věc spěchá! Víc Ti beztoho nemusím říci, však mi rozumíš. Jen to podotýkám, že nejspíše použiju té příležitosti a promluvím také o *původu* Máje, jejž by leckdo byl rád zastřel, — však víš!

A pak hned si promluvíme o Poetických besedách, na něž jsi slíbil myslit. —

Což dělá Emilka? Je zdráva? Cestujte trochu, rozptylujte myšlenky, přijďte do Prahy — ale ne do hospodské vřavy pak kvůli známým, nybrž do programové zábavy! Pozdrav Emilku ode mne. Myslím na Vás častěji, než se asi domníváte. Myslím denně.

Cele Váš

Neruda

Mohl bych dostat žádané *ve čtvrtek*?

208.

25/3 85

Milý Dolfi!

Předpokládám, že zítra listy naše cestou se potkají, a proto přicházím se záležitostí druhou, jižto kvůli první, nalehavější, zatím jsem odložil. Doufám, že Tě bude těšit.

Jedná se o následující: Byl u mne páter Gruda, dle jména — snad i osobně — Tobě zajisté známý vůdce Slezanů českých. Přišel s prosbou. Těžko toho pocítují, že nemají své hymny národní. Že když přijížděli divadelním vlakem, měli jsme

svoje „Kde domov můj“ a pro Moravany „Moravo“ a pro ně ničeho. Prosil, abychom jim k nějaké dopomohli, a slíbil jsem mu to. Měl jsem na mysli Tebe. Jsi tak šťasten ve věcech podobných (vděčně vzpomínám na Tvou „Kapličku“). Máš prostý, jasný tón a cit. Výbornou národní formu. Zvěčni se, napiš ten text!

Myslím si píseň dvou až tříslokovou, o *šesti* až osmi verších. Gruda by rád, aby v ní byla provedena (vlastně snad dotknuta) myšlenka, že „Velehrad dal Slezanům víru, Praha historii, slávu“. Tedy snad 1. sloka láska k slezské domovině, 2. Velehrad — Praha. 3. Veselý pohled do budoucnosti slibné. Gruda uvedl co vedlejší motivy: Rudenské hory, shlížející do Moravy, — věnec hor kolem Slezska — enklávy moravsko-slezské, obrazící pásku bratrskou. Píseň ovšem nejširším kruhům přístupná — cenzuře praničím se nepřičící.

Zvěčniš-li se textem tím, dám jej bratrem Lvem komponovat — je šťasten v tom, má porozumění potřeby a účele — a natisknout pak v mnoha tisících exemplářích. Do koncertů, kvůli velkému obecenstvu, uvedeme ji ihned.

Tedy prosím Tě snažně. A nalehavě. Dej se hned do toho. Emilce a Tobě můj nejsrdečnější pozdrav!

Cele Váš

J. Neruda

209.

26/3 85

Milý Dolfi!

Děkuju Ti za Tvůj list. Byl jsem při čtení těch vzpomínek pohnut. —

Co jsem včera psal, nepřijímej vše co instrukci. Jen ten „Velehrad — Praha“ je nutný; ostatek ponechám Tobě.

Váš

Neruda

Milý Dolfi!

Zde Ti posílám list Grudův, abys si přečetl počátek, týkající se Tebe. Po čtení laskavě mně dopis *hned* zašli zpět; potřebuju ho. —

Píšu o Tobě do Zlaté Prahy. Píšu buršikózně, aby se neřeklo: „Jeden druhého chválí.“ Však Ty vycítíš upřímnost přátelskou! Lituju jen, že musím tolik přitom mluvit o sobě. Ale snad to příliš neuškodí.

Pac a pusu Emilce, o níž budu psát taky!

Cele Váš

Neruda

Milý Dolfi!

Ještě nejsme hotovi s notovým tiskem! Lev skladbu trochu předělal a tím to pozdržení. Dal jsem také u Grégra pouhý text v 1500 exemplářích otisknout a sděluju Ti to.

Napiš a zašli Slezanům tedy text na památku (páter Gruda — Kateřinky u Opavy, Slezsko). Kdybys *chtěl*, pošlu jim text, jak jsi jej zaslal mně.

Podívej se, kamaráde, těm Slezanům musíme pomáhat, seč jsme. Mám tak některé myšlenky. Mezi ně náleží také, abys napsal „Slezské balady“; snad svazeček, jež bychom dali do PB, snad alespoň několik kousků, jež bys jim dovolil nejprv vytisknout v Opavském týdeníku, tak aby byly cele jejich, působíce jim dvojnásobnou radost. Látky historické i jiné bys našel sobě asi dost: z historie české společné, z díla Slámovy, ze sbírek jiných, jež bys sobě dovedl opatřit. Tendence

všude, ač arci zcela nenápadná: buzení národní pýchy, pocitu společných s námi dějin, radosti z českého života. To je ostatně vše pak věci Tvojí. Jsem přesvědčen, jako jsi Cymbálem udusil nelad mezi námi a Slováky, že baladami bys vzbudil život teprv na Slezsku. Co tomu říkáš? —

Dále: v Opavě zřizují teď Muzeum Matice opavské. Velký agitační prostředek, jenž zasluhuje podpory toužné. Máš-li něco sám (knihy /zvláště historické/, starožitnosti, mince, naturálie etc.), čeho *můžeš* postrádati, dej; uvidíš-li u jiných, ziskej. Zašli jim přímo, nebo zašli mně, abych zprostředkoval.

— Tento týden o Tobě nepíšu. Byl jsem zase čtyry dny upoután doma, na lože.

Přijmi pro sebe a pro Emilku moje nejsrdečnější pozdravy!

Cele Váš

Neruda

212.

5/6 85

Milý Dolfi!

Objímám Tě! —

A dávám Ti dobrou radu: neodpovídej na gratulace každému písemně.

Emilce srdečný pozdrav!

Váš

Neruda

Milá Emilko!

Předně, že se hněvám pro Vaše díky stran Zlaté Prahy! Vždyť jste přece moji a bylo by smutno, kdyby to nebylo ve všem vidět. A mimo to — cožpak jsem mluvil nepravdu v něčem?

Pak prosbu, abyste se Vy nehněvala na mne. Pro odpovídání opozdění. Nejsem hybný, nejde mi to, zasednout k stolku, kdy mne to k němu vábí, a když zasednout mohu *na chvílinku*, čeká práce, že nevím, kde dříve začít. Opozduju se se vším, se vším!

Přispělo ale hlavně, že jsem Vám sestavoval seznam lázní tichých na Baltu, kamž jsem Vás chtěl pro okřání poslat. *Kavkaz je teď pro Vás oba rozhodně lepší!* Úplná změna názorů, kraje, vzduchu, života, všeho; a ta síla krásných dojmů! Jeďte! Užijte tam času až do poslední minuty. Neobětujte ničeho *letos* Slezsku. Čeho potřebuje Dolfi pro smluvené práce se mnou, vyváží z kněh, jež mu rád udám. A z Kavkazu bude zisk daleko větší — Poetické besedy již se na něj abonují.

Jeďte! Buďte veseli! Přijedte mi zdraví a růžovi! Budu Vás očekávat s dychtivostí velikou!

Přijměte oba srdečný můj pozdrav!

Cele Váš

Neruda

Moji milí!

Zaplať pánbůh, že už jste zdraví doma! Když se Vám tam nelíbilo, tedy co! Ostatně myslím, že s tím zklamáním není tak příliš zle. Přepínali jste si naděje, nadešlo přirozené zkla-

mání. Za nějaký čas teprve ucítíte, že jste viděli přece jen mnoho, a mnoho krásného, a budete povděční cestě překonané. Znáám i tuto cestovnickou situaci duševní. Dnes nevíte ničeho, za měsíc budete vědět krásného dost a dost.

Děkuju Ti, milý můj Dolfi, že jsi na mne myslil. Těším se na peníze. Jen nezapomeň, čím který z nich je; neumím orientálních písem, byli bychom na rozpacích. Dej každý do papírku a opatř nápisem. — Kdy přijedeš do Prahy?

Kdybys nebyl unaven, řekl bych: zajed' si ještě na týden do Slezska, do Opavy a Těšínska atd.

Ale dbej především pohodlí a zdraví. Slezské balady dobré můžeš i bez cesty psát; materiálu najdeš. Ale napiš je, má to *nesmírnou* důležitost! Ovšem — nenuť ničeho, tvoř dle volného ducha, budou zato tím lepší a účinnější. Vůbec se nenuť a nemoř, jen abys „vyhověl“ lidem — a ublížil sobě. —

A ty, milá Emilko (velké odvírání černých očí nad tou smělostí — velké zůření manželské pro takovou opovážlivost), buď teď také hezky zdráva, ano? Předně vesela! A méně trochu cituplna.

Hněvám se na Tebe, že nepřišla zpráva, kdy přijedeš. Chtěl jsem na uvítanou zaslat kytky. Teď mohu leda na usmířenou za to dvoje „Ty“.

Kterémuž říkání si ale přivykneme. Vždyť jste moji nejmilejší a stýskalo se mi už po Vás.

Cele Váš

Neruda

215. *Emílii Heydukové*

28/8 85

Milá Emilko!

Kytičky „usmiřovací“ myslím že už jedou. Přijměte je na přivítanou od svého upřímného přítele.

Dnes jsem se musil vždycky zasmát, kdykoli jsem si pomyslíl, jaké jste asi dělali oči při čtení mého listu. —

Letos se ouzkému kroužku mých přátel nedařilo při žádném výletu dobře. Jaromír Čelakovský byl v horách; padl a ležel čtyry neděle. Měl jsem o něho strach. Ale zase chodí dosti už dobře.

Srdečný pozdrav!

Váš

Neruda

216.

28/9 85

Můj milý!

Zkouším, jakže asi povandrují „národní návštěvenky“ à la korespondencka.

Tvůj

Neruda

[Adresa:] Slovutný p. pan *Adolf Heyduk*, profesor. *Písek*.

217. *Emílii Heydukové*

28/9 85

Milá Emilko!

Pac a pusu na té nové, hezounké národní blánce, sestřičko drahá!

Neruda

Milá sestřičko!

Tedy ještě jednou pac a pusu! Lituju, že dosud nemáme ještě třetího druhu národních návštěvenek.

Tvůj

Neruda

219.

28/9 85

Dolfi!

Nazdar! — Díky za penízky, za handžár — učinilo mi to velkou radost!

A co dělají „balady slezské“? Učinil jsi už příprav? S chutí do toho! — Pramenů je ovšem málo. Vybeřeš si ostatně z *historie* sám, čeho potřebuješ. Rovněž ze Sláмова díla, jež nyní tkne se Opavska. Snad by posloužilo i dílo Volkstümliches aus österreichischem Schlesien von Peter (Troppau), ač není právě potřebí.

Potěš mne brzy zprávou, že jsi začal.

Tvůj

Neruda

Milá Emilko!

Moje nejupřímnější přání! Buďte zdráva a vesela a přijměte těch několik kytickek od přítele svého, to víte že upřímného! —

Rád bych Vás oba zas jednou viděl zblízka. Jak se máte. Očekával jsem, že mi Dolfi už pošle některou z těch písniček slezských; je ale možno, že ani ještě nezačal. Prosím, zasaďte se, Emilko, autoritou svojí, aby nespustil ten úkol z mysle: je to věru práce tak důležitá, že důležitější u nás na ten čas neznám. A jiného než Dolfiho pro ni ani nevím. — Ta vzdálenost! Kdybychom sobě byli blíž, nebo aspoň častěj se vídali a smlouvat se mohli!

Nu buďte zdrávi! Dnes také, *sama od sebe*, vzpomněla si moje hospodyně na Váš svátek a prosila, abych připojil uctivé přání její. Činím.

Cele Váš

Neruda

Moji milí!

Přijměte srdečné, upřímné mé přání k Novému roku.

A zároveň vřelý dík za krásný dárek Váš. Schovám jej pečlivě. Sbíрку arci už nemám, rozdál jsem ji; ale penízky Vaše jsou skvostem o sobě.

Nebudu Vám vyprávěním o vlastních těžkostech rozmnožovat trýzeň Vaši — můj srdečný pozdrav!

Váš

Neruda

Milá Emilko!

„Už“ jsem tu s poděkováním — jindy byl bych býval už za 24 hodin. Tak Ti pěkně a upřímně děkuju: předně za Tvůj pěkný a srdečný lístek — vidíš, jak Ti tykání jde hladce, když jsi přemohla první, arciže smrtelné strachy; pak za kytičky hezké. Jedna se zvláště podařila, je pořád hezčí. Rozkvétá stále houšť, je už jako tmavorudý, aksamitový polštář a dělá mi radost. Díky!

Však jste mně byli beztoho dlužni vzpomínku nějakou — vidíš nevděčníka! Zlobil jsem se, když jste byli v Praze. Pořád jako na vodě, v chorobném spěchu a neklidu, samá prázdná, formální návštěva — že Vám není o ty poklony a úsměvy a všechna ta hladká slova líto! Přitom Vás ovšem člověk ani dost málo neužije, kmitnete se vždycky jen kolem očí.

No — podruhé buďte o něco hodnější — o něco alespoň. Vždyť vím, že si neumíte pomoci; ale o malou, malinkou chvíli musíte mi věnovat přece více, třeba nebylo u chorobného člověka právě příjemno.

Kázání, jak vidíš, Emilko; nedělej si ale nic z toho. Myslím to s *Vámi* dobře, ne egoisticky. A tak se domnívám, že přijíždíte vždy domů jako ztlučení místo osvěžení. —

Dolfimu taktéž pac a pusu za jeho lístek. Ať mi pošle některou z těch dvou slezských balad, třeba obě, pro Opavský týdeník.

Jsem, i když hubuju, cele Váš

upřímný

Neruda.

Můj milý Dolfi!

Tak Ti přicházím přát mnoho štěstí. Zachovej Tě nám a mně pánbíček milý; předně Tě zachovej při humóru a zdraví. Jsou to zlé časy na nás, kteří tak vřele cítíme s národem svým nebohým! Potřebujeme síly! —

Jsem, to víš, napořád rozvařený. Není-li jedna, tíží mne tělesná věc jiná, a přitom i tak málo radosti jiné, duševní. Copak děláš napořád Ty? Podobá se mi, že jsi zabrán do pilných prací? Valečka mi něco sice sdělil, ale nebylo v jeho sdělení jasnoty. Takhle kdybys pro PB měl zase něco, něco výpravného! — A co ty dvě baladky slezské? Nechceš-li je dát, řekni upřímně; vždyť na tom tak mnoho nezáleží, aby je dostal zrovna OT! —

A co dělá Emilka? Zdráva? Vesela trochu? Nemáte chutě na letní pobyt — v Praze? Alespoň bych s Vámi trochu chodil — trochu!

Teď budeš mít, po svém svátku, mnoho na dopisování. To rozechvívá, rozehrává nervy. Očekávám od Tebe dopísek až *později*.

Srdečný pozdrav Vám oběma,

Váš

Neruda

Můj milý!

Doufám, že píšeš tu povídku pro moje Besedy, i když nedomlouvám pořád? Těším se na ni velice.

Jsem tělem tak ztrýzněn, že musil jsem vzít už zase dovo-

lenou; namáhát mne i dosavadní trochet psaní! Jsem chudák. Nežádejte dopisů delších ode mne, nebo třeba jen častých; zato ale pište Vy sami často.

Jste zdraví? Emilka? Často arci na Vás myslím. Teď Vám závidím Vaši Otavu, Vaše lesy, Váš park zrovna pod okny — tak asi všechno!

Se srdečným pozdravem Váš

Neruda

[Adresa:] Slovní pán pan *Adolf Heyduk*, profesor
v *Písku*.

225. *Adolfu a Emílii Heydukovým*

10/7 86

Moji milí!

Děkuju Vám za láskyplné pozvání — ale to jste mi nerozuměli. Byl to jen vzdech, nic víc. Nemohu se odvážit cesty, a nemohu ani bydlet nikde, kam jdou schody. — Ještě jednou díky! —

Zato prosbu k Tobě, Dolfi. V novější době nalezají u vás *krystalizovaný růženín*. Nemohl bys mi opatřit pěkný kousek pro opavské muzeum?

Oběma Vám srdečný pozdrav!

Váš

Neruda

[Adresa:] Slovní pán pan *Adolf Heyduk*, profesor
v *Písku*.

Moji milí!

Pod dojmem poslední hubičky Emilčiny — Emilky červena-
jící se — vítám Vás tímto lístkem na Rychmburce.

Tak Ty se červenáš, když mne ctíš hubičkou!? No počkej!
Na Příkopech se pomstím! O polednách! A Dolfi se Ti
bude smát a tančit škodolibě kolem — počkej!

Zatím mi buďte hezky zdraví a dobře se bavte!

Váš

Neruda

[Adresa:] Slovatný pán pan *Adolf Heyduk*, profesor,
v *Rychmburku*.

Drahá Emilko!

Považoval jsem knižičku za příliš nepatrnou, než abych byl
k ní připojil ceremonii nějakou; proto jsem tam se nepodepsal.
Mezitím dostal jsem ale již knížky vázané, a posílám Ti tedy
jednu i s podpisem svým, lituje jen, že vazby nevypadly
elegantněji. Přijmi laskavě. Počkej jen, počkej, budeš také
jednou „zlatá bába“ — z každého „zlatého dítěte“, jako Tys
teď, stane se pak ta kytička pěkná! —

Dolfi ať na mne myslí. Ať mi dá zprávu, kdy alespoň pří-
bližně dostanu povídku jeho; jednat' se mi o dispozice, ozná-
mení atd. Přitom ale nechť si neublíží na zdraví — já beztoho
ani nevěřím v to jeho bolení hlavy. Myslím, že přemýšlí,
odkládá, aby doznělo, — a to je dobře. Jen ne zase odkládat
příliš dlouho. Potřebuju.

Děkuju za zasilku obrazu. Ale příkládám poštovní lístek zde zase zpět. *Není* Gruda více v Kateřinkách (nynější adresa jeho: farář v Nových Mokřých Lazcích, p. p. Štětina u Opavy); ale myslím, že pošta zašle obraz za ním. Kdyby ne — zde lístek. Nynější zasilky se adresují na redakci Opavského týdeníku. — Napsal Dolfi zároveň lístek, že dar platí Muzeu Matice opavské? Toho je třeba vždycky. —

Rovněž díky za kameny. Odešlu snad příští týden. Dolfi je hodný.

Tak přijměte srdečné pozdravy

svého

Nerudy!

228.

21/11 86

Milý Dolfi!

Včera odešly kameny Tvé s jinými ještě; darovals velmi pěkné kousky.

Ale s tím obrazem je mi to už divno. Musíš na to vynaložit přece kousek *energie*, aby Ti pošta buď *dokázala*, že a komu odvedla, nebo aby Ti obraz vrátila. Několik krejcarů, snad na úřední telegram nebo tak něco, ovšem to bude stát. Jen rychle! Dej to třeba právníkům.

Stran své básně mi pořád ještě neřekneš ničeho? Titul? Čas, kdy ji budu moci věřdit, oznámit? Takhle počítám příliš do nejista. Tak prosím! — Stran Valečky až ústně; nerád o těch hloupostech píšu.

Emilce řekni, že Mulač pořád ještě nic. Až přijedete do Prahy, dám si Emilku fotografovat znovu.

Přijměte srdečný pozdrav svého

Nerudy.

[Adresa:] Slovný pán pan *Adolf Heyduk*, profesor v *Písku*.

Moji milí!

Upřímné díky za zásilku chutnou; byla pravým překvapením.

Nechtěl jsem na Mulače žalovat; ale on mi dosud ničeho nedal!

Přijměte můj srdečný pozdrav!

Váš

JAN NERUDA

23/11 86

Drahá přítelkyně!

Posílám Ti polštářek z květin — přijmi jej laskavě, snad si na něm Tvé milé, upřímné oči chvílku odpočinou.

A přijmi moje nejsrdečnější přání. Buď šťastna a zůstaň mi nakloněna.

Cele Váš

Neruda

1/12 86

Milý Dolfi!

Stalo se již před 14 dny, čeho dnes žádáš. Se vzhledem k nepřekonatelným obtížím venkovské redakce jsem zrazoval; ale bojím se, že bez výsledku.

Dnes píšu znovu.

To s tou stovkou je však, Dolfi, dětinské. Přece nebudeš přispívat ku vlastní poctě? Ani o tom, o té stovce totiž, nemluv!

Srdečný pozdrav Vám oběma!

Tvůj

Neruda

[Adresa:] Slovatný pán pan *Adolf Heyduk*, profesor atd. atd. atd. v *Písku*.

232. *Emílii Heydukové*

21/12 86

Milá přítelkyně!

Tak vidíš, jak Tě zlobím, — už jsem tu zase s knížkou. Přijmi tedy laskavě. —

Dolfi snad četl už asi před třemi nedělemi, že kameny jeho byly v Opavském týdeníku oznámeny. Kdyby jim někdy poslal nějakou svou knihu — s *výslovným* podotknutím, že pro Muzeum opavské Matice —, měli by najisto velkou radost. Sbírají pilně. — Od Grudy jsem ještě nedostal žádného lístku. Obraz také ještě nebyl v OT oznámen. Nejspíš bylo Grudovi dosud obtížno vézt jej s sebou.

Tak Vám oběma kladu zde nejupřímnější přání k Novému roku a svátkům. Buďte zdraví!

Tvůj

Neruda

Milá přítelkyně!

Děkuju Vám oběma co nejsrdečněji. Připravili jste mi vzpomínkami svými příjemné dny. Mám dary Vaše na stolku před sebou.

O Nový rok zasvětim čtení „Bělou“ a živení se stříbrným úborem. —

Obraz již je v OT oznámen. To jsem rád, že je ta jeho odysea už dokončena!

Tedy ještě jednou nejupřímnější přání k Novému roku.

Cele Váš

Neruda

[Adresa:] Vysoce ctěná paní *Emílie Heyduková*, choť profesorova, v *Písku*.

Milý Dolfi!

Tak konečně promluv slůvko o tom slíbeném příspěvku do Poetických besed! Nedáváš ani na přímé ani na nepřímé dotazy odpovědi; patrně Ti slib *ted'* překáží? Já ale musím vědět jistotu, to víš; na celé svazky je jiná redakce než na čísla smíšená, jež možno naplnit různě.

Musíš mi tedy konečně říci zcela upřímně, *můžeš-li nyní, a kdy, a co!*? Měl jsi ovšem být už zase v P B zastoupen dávno číslem novým; ale *nemůžeš-li ted', musím* počkat — co mám dělat! — jenže bych tedy rád věděl věc jistou. Sice se nedočtu.

Tak prosím, piš a mluv jasně. Co nejde, nejde; co ale jde, učiň. —

Emilce a Tobě nejsrdečnější pozdrav

Tvého

Nerudy

[Adresa:] Slovatný pán pan *Adolf Heyduk*, profesor, v *Písku*.

235.

17/4 87

Milý Dolfi!

Nemysli si, že se hněvám. Znáš Tvou dobrotu a úplnou bezmocnost naproti žadatelům, vím od let, že ani má rada Ti není ochranou, — co dělat!? — Neodpovídal jsem, že nebyl jsem rozhodnut. Myslil jsem na něco historického z nabídek Tvých — jen ne tu „Bitvu“ s tím titulem pro české ucho přímo děsným —, ale rozhodnu se snad až později, ač nebudeš-li mít do té doby věc přece novou. Jakou radost bys způsobil mně i sobě, protože také celé řadě jiných přátel Tvého génia, kdybys nechal té své ochoty na sto stran přece a psal si jakoby pro sebe a po chvílích co nejvolněších nějakou knižičku lehkých, humórem prodchnutých písní! Toť přece jen nejskvělejší Tvá stránka — viz „Gusle“ etc. — etc.!

O časácích ani nemluv. Rozumí se samo sebou, když jsi je kop, že koušou.

Na ty „Brandly“ jsem žádostiv a učiníš mi na všečen způsob jimi radost. Dám je zde prozkoumat, uvidíme. Pošli, až příležitost; snad až pojeděš do Prahy Ty sám nebo někdo spolehlivý jiný.

Ještě více se těším na obraz Emilčin. Nezapomíná dušička ta na mne? Připomeň mne jí srdečným obejmutím.

Cele Váš

Neruda

Drahá přítelkyně!

Tak Ti děkuju za Tvůj obraz, učinila jsi mi velkou radost. Zrovna za půl hodiny bude už zase zasklen doma a bude se usmívat ze stěny na mne. Je výborný. Víš, podává jaksi i podobu Tvé dušičky milé; výraz je měkký a dobrounký, jak dobroučká jsi Ty. Nu a že „jsme“ takto hezcí, ba krásní a „náš“ obraz že by byl vůbec okrasou v salónu každém, je známo. Děkuju vřele. A děkuju i za něžnou pozornost, kterou jsi mi dokázala tím na krku křížkem. Vidíš, jak jsi hodna!

Totíž — když chceš. Neboť to už hned zas není od Tebe hezké, když napíšeš: „Myslím si vždy, že jest škoda Tvého vzácného času pro čtení mých fádnic lístků.“ Nezasluhuješ trestu? — Taková zlá slova! Myslím přece, že jemný cit Tvůj, jemuž se vždycky obdivuju, poznal, že náklonnost má k Tobě není zdvořilost pouhá, že je to přátelství opravdové. Vždyť jsi mne čtla, slyšela i viděla dosti často také v drsnosti mé, a víš tedy, že jsem upřímný veskrz. Kdybych byl člověk jakékoli přetvářky (třeba jen ze zdvořilosti k dámám) schopný, zakryl bych přece nejprv tu — jak sám cítím — často nepříjemnou drsnost svoji! Mám-li ale někoho rád, mohou mi být slova jeho fádnic? Ne, miloune děťátko moje: každý Tvůj lístek je mi vždy tuze vítán! Vzdor tomu, že se mi někdy zdává, jako bys se trochu nevolnou cítila při svém dopisování si se mnou, což přičítám Tvému napořád ještě dívčímu ostychu a okolnosti, že mluvíváme příliš zřídka, příliš letmo spolu, že se Ti tedy třeba pak zdá, jako bychom pro dopis neměli dost společných, dost zajímavých předmětů a podnětu. Piš, Emilko drahá, co chceš, všechno mne zajímá při vás několika mně zvláště milých lidech — není vás mnoho, těch mně tak milých, snad čtyři, když se zpytuju dobře. Zvláště ale nyní, když si spolu tykáme, je mi, jako bys byla — no řekněme sestřičkou — řekněme raději ještě dceruškou mojí, kterou v myšlénkách hladím po vláscích a jižto bych poslouchal, i kdyby vedle mne hrála si se svou pannou. Nedělej si nic z té řeči, „otec“ by si

hrál nejspíš s sebou. Jako teď plácá pořád dál, když už se do toho dal.

Nepsal jsem ihned, jak by se bylo slušelo a jak jsem také skutečně chtěl; nebyloť mně dobře. To víš, že jsem chudák.

Na Mulače nesmíš se *příliš* horšit. Dal sice pozdě, ale dal, přinesl přece; jenže se mi obraz pranic nelíbil, a nechal jsem jej tedy klidně v papírové obálce jeho.

Dnešní list věnován zcela Tobě, a proto připojuju teprv teď na konec svůj pozdrav Dolfimu.

Líbám Vás oba srdečně — pište brzy!

Tvůj

Neruda

237.

12/5 87

Můj milý! — Obstaráno u Ad. Č. — Piš však sám hned F. A. Šubertovi; píšu mu zároveň též. A napiš několik slov i Ad. Čechovi.

Dle všeho, co jsem slyšel, má K. vsutku *pěkný* fond hlasový; ale je ještě začátečník a musí se značně učit. Šubert by mohl umožnit mu i učení i skrovnou zároveň již existenci.

Srdečný pozdrav!

Neruda

[Adresa:] Slovatný pán pan *Adolf Heyduk*, profesor, spisovatel atd. atd., v *Písku*.

Můj milý!

Upřímné díky za Vaši srdečnou vzpomínku! —

Můj telegram stran svého K. jsi obdržel a zajisté také hned vyřídil. Bude-li chtít, bude mít ihned místo; skrovné, ale poskytující existence a příležitosti k studiím.

Stran obrazu teprv přijde zpráva. Potřebujut *exaktních, zcela nepochybných* znalců Brandlových. Zítřka konečně přijde jeden, pozítří snad již druhý. Asi v úterý bohdá dostaneš zprávu. *Nedej zatím na ostatních dvou ničeho dělat, z opatrnosti!* Těším se na výsledek a na to, až budu mít všechny tři.

Tvůj

Neruda

[Adresa:] Slovatný pán pan Adolf Heyduk, profesor v Písku.

Můj milý Dolfi!

Tedy srdečné moje přání — zachovej mi své drahé přátelství až do konce dnů! —

S tím Brandlem — omyl! Nedělej si ale nic z toho. Nejen ne Brandl, nybrž vůbec nikdo, kdo uměl kreslit. Nechtěl jsem Ti psát úsudek svůj vlastní, čekal jsem až na znalce. Ale — nic! Škoda, ale jaká pomoc! —

Emilce vzkazuju, aby Tě brzy přivezla do Prahy zase. A Ty přivez — Emilku!

Cele Váš

Neruda

[Adresa:] Slovatný pán pan *Adolf Heyduk*, profesor v Písku.

Milý Dolfi!

Co se, chudáčku drahý, napřemýšlíš, abys mi udělal radost! Olupuješ se o všechno, co Ti milo, — zlobíš se na mne, a přece zase myslíš na nějaký dar pro mne — vždyť se až stydím, Dolfi! Nevím, čím Ti tolik lásky splatit. Kdy také Tobě zase učinit nějakou radost!

Oběma skicami jsi mi udělal radost velkou. Škoda, že nejsem mladší; byly by základem mé galerie. Nu, budou takhle galerií mou celou, připomínající mi Tvou laskavost denně. Ještě nevím, jak je umístím. Přemýšlím o tom.

Emilka se asi sama na Tebe hněvá, že myslíš tolik na mne! Není žárliva?

Můj nejsrdečnější pozdrav oběma!

Váš

Neruda

[Adresa:] Slovatný pán pan *Adolf Heyduk*, profesor
v *Písku*.

Milý Dolfi!

Jako byste byli do vody padli! — Nevím, jsem snad dlužen nějaký dopis? Nebo si myslíte, že po zprávách o Vás netoužím?

Tedy předně prosím za zprávu, jak jste zdraví a prospělo-li Vám leto? Co dělá Emilka moje? Je veselejší, než byla? Co děláš Ty? Nedomyšlíš se pořád ještě, že jsi nevídaně nešťasten? Neslýchaně nepřáteli pronásledován? Týrán? —

A pak dotaz: nemáš ničeho pro Poetické besedy? Je čas už, abys byl zase zastoupen něčím. Čím chceš!

Těším se na odpověď Tvoji.

Přijměte oba nejsrdečnější můj pozdrav. Jsem

cele Váš

Neruda.

[Adresa:] Slovatný pán pan *Adolf Heyduk*, profesor,
v *Písku*.

242. *Emílii Heydukové*

22/11 87

Emilko drahá!

To víš, že jdu s gratulací. Upřímnou, srdečnou! Buď mi hezky zdráva, stále svěží, jako jsi, a buď mi vždy u vzácném přátelství nakloněna!

Dovoluju si poslati Ti kytici. Ale tentokráte ne čerstvou. O čerstvé květiny je letos zcela neobyčejná nouze, totiž o čerstvé pěkné, nesdrátované. Zde vše pohynulo, a co přichází z Itálie nebo jižní Francie, je odděleno od štopek a listí a nasazuje se na drát. Za půl dne je po takové kytici nadobro. Rozhodl jsem se tedy pro nějakého „makarta“; není-li svěží, je alespoň trvanlivý, snad Tě chvíli potěší. Přijmi s milou laskavostí svojí. —

Za Tvou hezounkou „selku“ hezounké díky! Líbíš se, komukoli obrázek ukážu. Rád bych se Ti odměnil; ale vidíš, odměna se zvrací spíše na trest: posílám Ti starého pána, na němž je jenom to, že Tě má srdečně rád. Ani to ale není jeho, nybrž Tvojí zásluhou.

Při té příležitosti řekni Dolfimu, aby si své vtipy „o rukou“ pěkně nechal. Řekni, že znáš jednoho muže v Praze, který by byl šťasten a rád, kdybys ho například v této chvíli, když na

Tebe a na den Tvůj myslí, hezky těma rukama obejmula. —
Jen mu to řekni!

A pak třeba dodej, že těším se již na zásilku jeho pro
Poetické besedy. Ať mi laskavě a určitě napíše, *co* mi hodlá
poslat, ať to hned připraví a mne avizuje, *kdy* pošle. Budu rád,
že ho budu mít zase ve své sbírce.

Srdečný tedy pozdrav! Buďte tyto dny i nadál pořád šťastni
a veseli!

Cele Tvůj

Neruda

243. *Adolfu a Emílii Heydukovým*

23/12 87

Moji milí!

Srdečné moje přání k tomu období vánočnímu! Buďte mi
oba zdrávi!

Emilce vřelé díky za její hezounké dopisy.

A Tobě, milý Dolfi, prosbu, abys mi za tyhle prázdniny
spořádal ten svazeček pro Poetické besedy. Už jsi oznámen,
četls?

Cele Váš

Neruda

Od Anny přání co nejuctivější.

[Adresa:] Slovatný pán pan *Adolf Heyduk*, profesor
v *Písku*.

Upřímné díky za sváteční pečení. Nána si s nimi hraje!

Váš

Neruda

[Adresa:] Slovní pán pan *Adolf Heyduk*, profesor v *Písku*.

Můj milý!

Upřímné díky Vám oběma, zvláště ale ovšem Emilce, že sobě odepřela takové lahůdky! — Stran těch veršů — k nimž Ti opravdově *gratuluju* — prosím ještě o několikadenní strpění. Je to důležité; ne pro Tebe, ale pro mne co redaktora PB.

Nejsrdečnější pozdrav!

Váš

Neruda

[Adresa:] Slovní pán pan *Adolf Heyduk*, profesor v *Písku*.

Milý Dolfi!

Vybírám si tedy Obrázky a můžeš paní Světlé již dopsat. „Černou hodinku“ snad později; „Dudácké“ nech pro nás, ač nebudou-li *příliš* obšírny, o čemž včas dej laskavou zprávu. „Drobotiny“ Ti Valečka ihned zase zašle.

V básni „Bratr klášterník“ zní v 6. sloce 4. verš: „necht' cení svět říš králův každý rys“. Tomu nerozumím, ani kdyby místo říš stálo ryš.

Poslední básně „Večer u okna“ zasláno sedm slok, není celá. Ale myslím, že nejlíp skončit „Kamenickým dědečkem“.

Dnes či zítra jde to do tisku. Chceš korektury, vid'?

Emilce hezounké pozdravení, Tebe ovšem líbám rovněž z celého srdce,

Tvůj

Neruda.

247. *Emílii Heydukové*

28/2 88

Milčo drahá!

Jsi přece čtveračka! Je na rozpacích, co mi sladkého poslat, a už mi posílá takový sladký sen! Jen až přijdete do Prahy, však já Ti řeknu, že takové sny mít se ani nesluší, když splnění počká si ještě tak dlouho.

Dokud není rozhodně pěkně, nejezděte přece! Nejsou s tím žerty. Ovšem, do svátků je ještě půl páté neděle, tu má příroda čas na vzpamatování se — snad se vzpamatuje. Letos je zima věru již až mořivá!

Těším se na změnu a na Vás. Buďte mi zdrávi!

Tvůj

Neruda

Milý Dolfi!

Dnes teprve obdržel jsem korekturu později sázeného dedikačního listu. Nějak jde teď všechno pomalu — pomalu; nevím, jaké to má Valečka s tiskárnou smlouvy.

Valečka trochu stůně; leží. V sobotu jsem mu poslal do bytu lístek Tvůj ku přečtení, včera po jeho paní zase zvláštní vzkaz — doufám, že věc je v pořádku tedy.

Moldavity mně, možno-li, pošli raději hned. Budu Ti za ně vděčen, těším se na ně.

Tvůj

Nd

Tuze pěkný. Mám radost. Dal jsem hned ten tmavší k brusiči.

Nerozmarni si tak ty „D.“ porůzně, přijdeš o všechn dojem při vydání pak knihovém. Nač to!?

Srdečný pozdrav Vám oběma!

Cele Váš

Neruda

[Adresa:] Slovutný pán pan *Adolf Heyduk*, profesor v *Písku*.

250.

22/3 88

Srdečný pozdrav!

Neruda

[Adresa:] Prof. Adolf Heyduk v Písku.

251.

25/3 88

Včera dán obvaz třetí. Sbližování zlomeniny děje se zároveň* s masáží vřkolní nohy; procedura tedy pokaždé delší o něco, včera 3/4 hodin. Ovšem bolest značná.

Váš

Nd

* Arci ne snad zcela zároveň.

[Adresa:] Prof. Adolf Heyduk v Písku.

252.

4/4 88

Dnes budou převazovati už po páté, a vždy je to bolestnější. A to úmorné ležení — to úmorné ležení! Na znaku, bez nejmenšího pohybu. Co ale dělat — vid'?

Že nejsi zcela spokojen s Obrázky, mne mrzí. Ale ani V. ani já nemáme viny.

Oběma Vám nejsrdečnější pozdrav!

Nd

[Adresa:] Prof. Adolf Heyduk v Písku.

Můj milý!

Tmavší moldavit je již broušen, a sice pěkně. Ukázala se v něm bublina velká, což nevadí zajímavosti jeho.

Dávám Ti o tom zprávu. S druhým ještě nevím, co počnu. Srdečný pozdrav!

Váš

Neruda

[Adresa:] Prof. Adolf Heyduk v Písku.

254. *Emílii Heydukové*

15/4 88

Emilko milá!

Odpusť, že Ti tak dlouho neodpovídám. Ale leže píše se mi tak bídě, s blokem ve vzduchu nad sebou. A nemám ničeho potěšného k psaní. A jsem už tak mrzut —

Tvého slibu, stran „sladké“ zásilky, se držím. Ale až mi bude líp! Až budu víc zase při chuti. Přihlásím se.

Myslím na Vás často. Dnes například hraju si pořád s Vámi. Přiznám se, že více s Tebou než s *bručálem* Dolfim, kteréhož ale proto přece líbám srdečně.

Cele Tvůj — Váš

Neruda

Můj milý!

Tak jen pěkně sbírej a posílej, abych měl si s čím hrát a trochu se povyrazil. Na nový moldavit se těším; snesl bych jich ještě několik, třeba *malé*. Co snad pošleš ještě, označ jmeny.

Mám dlouhou chvíli. Včera osmý převaz; nevím, kolik jich bude ještě. Už kdybych byl prost těch tíží!

Přijmi pro sebe a Emilku srdečný můj pozdrav!

Cele Tvůj

Neruda

Můj milý!

Ty beryly jsou *velice* zajímavé! Některý si snad dám brousit. Z menších jsem dal částku prof. Štolbovi, jenž je vyzkoumá. Srdečné díky!

Ještě ležím. Už se omrzuju.

Srdečný pozdrav!

Váš

Neruda

[Adresa:] Prof. Adolf Heyduk v Písku.

Moji milí!

Prozatím steré, srdečné, hezounké díky za Vaše drahé listy,
i za dárek krásný!

Doufám, že brzy zašlu dopis obšírnější.

Cele Váš

Neruda

258.

16/6 88

Milý Dolfi!

Prvnímu Tobě píšu list vedle stolku sedě. Ingoust by mi byl však zatím ještě věci obtížnou, píšu tedy tužkou. Však přijmeš i takto blahopřání mé, vid', můj zlatý a dobrý? Tedy — objímám Tě! Buď šťastnější, než jsem já! —

Asi do téhodne snad vyjdu. Desky sňali; ale noha je velmi oteklá, těžká. Kdyby už pánbůh dal trochu vzduchu! —

Beryly větší (čtyry kusy) jsou broušeny: vypadly velmi pěkně a dělají mi radost. Až budeš zase něco mít, prosím, pošli.

Emilce, Tobě tisícový, srdečný pozdrav!

Cele Váš

Neruda

Emilko milá!

Přijmi moje nejupřímnější, srdečné přání! Však víš, že Tvoje blaho je potěšením mojím, že s Tebou se veselím a s Tebou jsem smuten. Jsem přesvědčen, že stejně cítíš se mnou.

Doufám, že jsi zdráva. Že i vesela. Na všechnen způsob veselejší než já. Bav se, dítě milé, pokud Ti okolnosti maloměstské dovolují; neoddávej se neplodným steskům. Kdybych věděl, čím přispět, abys myšlenky měla vždy jen hravé a jasné, učinil bych ovšem. Ale — čím přispět? Sám necítím ani hravě ani jasně. To letošní neštěstí mé dopadlo příliš těžce na mne. Ale nač fňukat! Ostatně jen výtrysk mimovolný — odpusť!

Ještě jednou tedy srdečné přání!

Jsem cele Tvůj

Neruda.

Můj milý!

Srdečné přání Vám oběma. Budu ještě psáti. Jsem mrzutě naladěný, nerád sáhám k peru.

A napřed již srdečné díky za zasilku avizovanou!

Buďte zdraví, veseli, šťastni!

Váš

JAN NERUDA

Srdečné přání Vám oběma mně milým a drahým!

JAN NERUDA

262.

12/2 89

Milý Dolfi!

Prosím Tě, pročpak si tak sám a sám ztrpčuješ život? Mimo Čecha a Vrchlického máš nejlepší jméno v Čechách, ba ve velmi mnohých kruzích našich jsi oblíbenější než Vrchlický, a lamenuješ přece pořád! Mne nebohého jste překonali dávno, a já mlčím. A Ty hledáš každé slovo, paseš se na urážkách — nevíš, co i Goethe a Schiller zkusili od Schleglů, Menzlů atd.?! Jsou podnes Goethem, Schillerem.

Můj úsudek o Tobě znáš. Řek jsem jej veřejně. Nikdo mne k němu nenutil. A dnes si ho zastanu zrovna tak a plně jako před lety. Mám Tě za *velký* talent, za štěstí pro literaturu naši. A nemýlím se.

Ani se věru už nepamatuju, učinil-li jsem Ti kdy ve veřejnosti nějakou literární výtku; v soukromí ano, a víš o nich líp než kdokoli v světě. Píšeš mně *příliš* mnoho, zrovna jako Vrchlický, ba i někdy sám Čech. Všichni básníci ve světě nenapíšíou 365 *dobrých, nových* básní do roka, a Ty a V. jich chcete napsat 2× tolik! Následky jsou dle toho. Věci jsou nestejně ceny, byť arci byl ve všem zřejmý talent, čtenář se unaví. Já jsem taky čtenář, taky mám právo říci: „Unavuje mne už tímhle druhem.“ Řekl jsem Ti často věru dost: Nesedej každému — nedávej se k hyperprodukcí nutit atd. A jiného než cosi podobného nedovede z jakékoli soukromé rozmluvy ovšem říci nikdo ničeho. —

Psát proti tomu nebudu. Je to beztaktní, je to patrná schvál-

nost, ale nad tu musíme my být povznešeni. To by tak scházelo, abychom se dávali pro všeobecný plezír strhnout do mely, kdy právě je komukoli libo!

Jsem na to i příliš stár, i příliš churav, i příliš unaven. Chci mít pokoj. Dej si jej taky.

Srdečný pozdrav Emilce, Tobě.

Cele Váš

Neruda

263.

16/5 89

Milý Dolfi!

Věříš, že jsem čekal na ten okamžik jako na sluneční paprslek, až že uvidím na obálce Tvoji ruku? Potěšil jsem se. Nemáš, věř, přítele upřímnějšího — Ty víš, jak nerád takového něco říkám!

Drahé dušičce Emílii a Tobě můj celý pozdrav!

JAN NERUDA

264.

16/6 89

Milý Dolfi!

Přeju Ti štěstí ku Tvému svátku — z plného srdce Ti přeju štěstí!

Ale jsem smuten! Položil se mrak mezi nás, a ten víc neodejde, znám to. Oustně mohlo být odbyto dvěma slovy; písmo není výmluvné, a teď už škvár zůstane vždycky. Škoda!

Jsem provždy Tvůj — Váš stejně upřímný přítel. Emilce a Tobě srdečný pozdrav!

Váš

JAN NERUDA

Milý Dolfi!

Učinil jsi mi opravdovou radost, zvláště tou malou mincí zlatou, která spadá do mé speciálnosti: sbírámť malé zlaté mince jenom, menší, nežli je dukát. Ovšem, „sbírám“, jak já ve svých poměrech právě takové, dosti drahé věci sbíratí mohu. Mám jich asi kopy, za všechna ta leta.

Ale děkuju a odpovídám dnes jen prozatímně. Churavím a nemohu psát. Hlavně ale nemám klidu pro odpověď na Tvůj srdečný list, jímž jsi mne daleko ještě více potěšil než zásilkou. Zodpovídám bohdá brzy.

Objímám Vás v duchu oba vroucně, vzpomínám denně na Vás.

Cele Váš

Neruda

266. *Emílii Heydukové*

20/11 89

Emilko milá!

Přicházím se srdečným blahopřáním svým: buď zdráva, vesela, klidna, spokojena. A v té spokojenosti vzpomeň sobě začasto na mne a pošli mi z ní nějaký paprslek. Potřebuju jich.

Pošta Ti odevzdá maličkost na památku. Flakón s voňavkou, jichž několik kousků přivezl Hrubý z pařížské výstavy: jednoho jsem od něho dobyl. Snad se Ti ta úhledná drobnůstka zalíbí — prosím, přijmi!

Doufám, že jsi vždy veselé mysle. Na všečen způsob veselejší než Dolfi, pro něhož příkládám zde lístek. Žaluje — a co bych měl říkat teprve já!

Ten podzim mne moří. Jsem těmi počasovými přechody už jako moucha. Samá rýma, samý zimniční záchvěv; na

dnešek zase jsem nespál. Ten „dnešek“ je den 20. listopadu, kdy už Ti píšu, jen abych jistě lístek svůj dopsal. Tak musím teď počítat s minutami!

Dávám tak na sebe pozor, a přece jsem zas samá nastuzenost. Inu — choré tělo!

Nuže přijmi ještě jednou moje srdečné přání, můj srdečný pozdrav! Myslil jsem, že Vás letos obejmú v Praze; zatím se Praze vyhýbáte. To není dobře!

Znamenám se co cele Tvůj

oddaný

Neruda.

267.

20/11 89

Milý Dolfi!

Nechtěl jsem Ti to psát, ale musím, abych Tě zachránil před možnou mystifikací třeba příští.

Ten „zlatý denár Caesarův“ byl mně samému hned podezřelý: nemohl jsem nijak řecký nápis na něm svést dohromady. Dal jsem tedy Smolíkovi. A rozsudek zní: pouhá hrací cetka, písmeny jen jakbylo nastavené, a ovšem žádné zlato. Dávám Ti tedy zprávu. Nedělej si nic z toho, podobně se někdy děje i odborníkům.

Z ostatního jen mískový brakteát je „něco“ a daroval jsem jej k žádosti Smolíkově Muzeu. —

Jsi už v lepší míře? Naříkáš tak krutě! Máš milou, dobrou ženu — já jsem sám. Máš zdravé údy — já jsem mrzák. Máš budoucnost zajištěnu — já — —?!? A Ty naříkáš!

Však už nebudeš jiný! No, co dělat. Chytnout a zhubičkovat Tě přece vřele!

Tvůj

Neruda

Milá Emilko!

Ještě jsem se Ti nepoděkoval za Tvůj dárek — chutný — výborný! Hezounké díky tedy!

Vinu měla jen moje churavost. Při těch krátkých dnech nestačím ani na polovinu své práce, bohužel že nutné.

Mrzí mne jedna poznámka ve Tvém listu, a to velice! Že také Ty jsi pochmuřena, smutna. Děťátko, toho je mi upřímně líto! Prosím Tě, hled se přemoci — půjde to, uvidíš — musím se také přemáhat, a jsem přece desetkrát hůře v tom než Vy.

Co Vám schází, propánaboha!? Je pravda, ztratili jste své dítky — velká rána! Ale není ode dneška ani včera! A co dál? Dolfi je mrzutý, naříkavý; ale to byl vždycky! Copak se mu teď stalo? Kopnul do lidí, kteří toho dle jeho náhledu právem zasluhovali, a mohl napřed vědět, že kousat budou a nepřestanou! Co ale na tom, když původ toho ví každý na českém světě? On neprávem je mrzut — lituju denně, že i Tebe to tíží!

Děti, děti — děláte smutek sobě i jiným, a tak prazbytečně!

Přijměte srdečný můj pozdrav a pište zase, až budete mít chvíli vhodnou.

Váš

Neruda

Můj milý!

Srdečný dík za Vaši přátelskou vzpomínku! Potěšila mě velice. —

Dotčenou zásilku křížovou jsem *neobdržel*. Obsahovala snad Na vlnách?

Srdečný pozdrav Emilce a Tobě.

Tvůj

Neruda

[Adresa:] Slovatný pán pan *Adolf Heyduk*, profesor v *Písku*.

270. *Adolfu a Emílii Heydukovým*

[Před 31. prosincem 1889]

JAN NERUDA

p. š. Vám oběma, z plného srdce!

271.

16/5 90

Milý Dolfi!

Už jsem se bál, že nebudu Ti moci ani vlastnoručně své pozdravení poslat. Není mi napořád dobře, sedění mne ukrutně moří, letošní jaro mne tuze zeslabilo!

Ale jsem tedy zde a objímám Tě srdečně, vřele! Buď zdráv, potřebujeme Tebe!

A buď mi klidný! Nestarej se, co kdo píše, nehádej se s nimi ani zjevně ani krytě. Co nám po tom, kam například nás a náš směr zařadí! Mají-li pravdu, dobrá; nemají-li, však učiní korekturu jiní lidé. Ovšem: memoárně bylo by věru žádoucí, abys českému světu něco pověděl o bývalých časech, a skoro bych Tě o to žádal; ale polemickou částku takových memoár třeba odbýt panský.

Emilce uctivý, srdečný pozdrav, Tobě opětné obejmutí!

J. Neruda

272.

20/10 90

Můj milý Dolfi!

Proč bys nepřijal? Není to hodnost ledabylá, a Ty ji plně zasluhuješ — pakli vůbec někdo u nás! Arci Ti ji měli nabídnout hned v té době, když mně; dost jsem se zlobil, že tak neučinili, a nadával jsem všude jako špaček: jistě se jim to doneslo, a mohu říci, že každý také se mnou souhlasil. Přímého vlivu jsem ovšem neměl, a ani míti nemohl: nejsem sám členem a s *nikým* z těch, kteří rozhodují, se nescházím — jsem již téměř zcela osamělý, ba nepotřebuju ani už to „téměř“ psát. Kdybys nepřijal, viděli by v tom uraženou ješitnost, a nač to? Radím: přijmi, a oznam to důstojně, bez komplimentů.

Že já sám nepřijal, mělo dvojí příčinu. Za prvé: byl jsem již na tři měsíce předtím odřekl *všechno* spolupůsobení, z důvodů tenkrát časových; zůstal jsem si tedy důsledný. A za druhé: vždyť jsem churav a nemohl bych konat povinnosti členské. Přečetl jsi sobě stanovy? Přisvědčíš. Po roce by mne mohli vyloučit třeba.

Emilce a Tobě srdečný pozdrav. Ano, už dlouho jsme se

neviděli. A mezitím rozestřel se dělicí, odcizující šlojíř. Protože jsi ještě dítě a já už mrzout.

Churavím stále. To počasí, nebo je-li ještě jiná příčina, děsně mne moří.

Objímám Vás,

Tvůj upřímný

Neruda.

273. *Emílii Heydukové*

[Před 23. listopadem 1890]

Dobré jitro, Emilko!

JAN NERUDA

274. *Emílii Heydukové*

23/11 90

Milá Emilko!

Přicházím se svou gratulací. To víš, dušičko drahá, že Ti přeju všeho štěstí! Aby se Ti ten život ještě dvojnásob líp líbil nežli doposud, abys Dolfimu napořád byla tím výhřevným, vyjasňujícím sluníčkem, a mně hvězdičkou, kmitající mi třeba v dálce, přece ale vždy zlatě a přívětivě.

Měl jsem z Vás obou radost. Neužil jsem Vás za pobytu pražského sice mnoho; ale poznal jsem ku své radosti, že jste se probrali z toho svého dřívějšího myšlenkového a citového dusu a že dýcháte zase volně. Slušelo Vám to opravdově. Tím více jsem litoval, že po Tvém milém a jasném lístku přišel zase kvílící, bědující lístek Dolfův. Co — propána-boha — pořád to naříkání! Smutný případ, velice, opravdově truchlivý; ale změníte sobě či svým milým událost tu jakým-koli zabořeným nářkem? Jediné mne utěšuje, že vím: odpo-

čítej 80 % z nářků Dolfiových, a zbytek je životní pravda. A proto pevně doufám, až Vás — dá-li bůh — zase spatřím, že budete ještě růžovější, ještě kypřejší duševně i tělesně, nežli jste byli posléz! —

Upřímné díky za krásné, tučné bažanty! Právě se pekou a voní po celém domě. — Toho piva se téměř bojím. Za prvé, že bude as silné; za druhé, že nevím, kam vlastně je dát. Prosím snažně: jen *málo!* Z různých příčin!

Přijmi, Emilko, laskavě několik těch zaslaných růžiček. Chtěl jsem Ti zaslat něco nového, a hledal jsem pilně; ale bylo-li vůbec něco, vypadalo pro nás dva příliš strojené a hledané. Zůstal jsem tedy při zvyku dávném, Ty mi to odpustíš.

Jsem Dolfiho, jsem Tvůj vždy upřímný,
srdečně oddaný

J. Neruda.

Hned od rána škemrá Anna, abych připojil uctivou gratulaci její. Činím tedy a líbám Ti ruku. A používám příležitosti a honem Tě — za sebe — objímám; vidímť při čtení napsaného, že jsem nahoře opomenul. To jsem hloupý, vid'?

A. měla z pozdravu Heydukova ukрутnou radost; je ctižádostiva.

275. *Adolfu a Emílii Heydukovým*

23/12 90

Přeju Vám, moji drazí, všeho dobrého — pro svátky, pro nový rok, provždy! — Dárek Tvůj opulentní přišel a čeká v mé komoře na ochutnání. Jsem Ti zase v dluhu; prozatím upřímné díky.

Se srdečným pozdravem Vám oběma

JAN NERUDA

[Adresa:] Slovatný pán pan *Adolf Heyduk*, profesor v *Písku*.

Milý Dolfi!

Zajisté očekáváš rozpravu o svých básních; ale pořád ještě ji nemohu zahájit. Churavím, a k tomu jde výstavní návštěva za návštěvou, takže mně hosté zabírají každou chvíli. A mimo to ještě: páni soudcové Poetických besed vyvedli mi soud tak jasný, že musím *sám číst znovu*. Nějaký týden tedy, prosím, ještě strpení!

Ostatně — sbírku přijímám rád a ochotně od Tebe i nepoznanou. Jenom o modalitách snad si promluvíme, a i to jen na Tvoje přání. —

Jak se máte? Odjeli jste a zapadli jako do vody!

Vidíš, chtěl jsem Tě o něco poprosit, a zapomněl jsem! Ale jen *tenkrát*, když budeš chtít být *jen* prostředkovatelem, ne dárcem, vyslovím prosbu!

Potřebuju totiž k posteli a) lišku, b) srnku. Mám svoji zvířenu už opotřebenou, ošumělou, nehřejnou. A myslím si, že v lesnatém kraji u vás dostane se cos podobného laciněji. Vždyť musím láce si hledět, jmenovitě letos, kdy přijde tak mnohý mimořádný, dnes ještě netušený výdaj. Neučiním-li Ti práce velké, tedy prosím! —

Emilka mne svým svěžím vzezřením potěšila. Sluší Vám to napořád pěkně spolu!

Zachovejte mne ve své lásce,

svého oddaného

Nerudu.

Můj milý Dolfi!

Moje srdečné přání! Buď mi zdráv, měj se pořád dobře jako posud, tloustni jako posud, a třeba přitom pořád žaluj

a naříkej jako posud! Jsi milé, rozmazlené naše dítě — zůstaň jím! —

A upřímné díky Tobě a Emilce za „dar“. *Tak* to nebylo mnou míněno, věř, ač jsem se *zrovna takového* konce v duchu bál. No, uložili jste mi dluh, který bohdá alespoň kouskem splatím. — Oboje je *velmi* pěkné, parádní i praktické. Díky!

Také Anna mne prosí, abych Ti vyslovil její nejuctivější, nejoddanější přání. Hraje si s kožemi jako s koťaty.

Se srdečným pozdravem

cele Váš

Neruda